

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Diplomová práce

Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce - případová studie obce Chorušice

Bc. Jana ŠIMEČÍKOVÁ

© 2023 ČZU v Praze

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Bc. Jana Šimečková

Veřejná správa a regionální rozvoj – c.v. Litoměřice

Název práce

Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce – případová studie obce Chorušice

Název anglicky

Usability of the methodology of creating a municipal development programme – a case study of the municipality Chorušice

Cíle práce

Diplomová práce vychází z předpokladu, že obce v České republice potřebují mít v rámci místního rozvoje vytvořený strategický rozvojový dokument, který je nutným požadavkem pro získávání zdrojů z vnějšího prostředí (například dotace z krajských či národního rozpočtu). Cílem v tomto kontextu je posoudit využitelnost metodických doporučení Ministerstva pro místní rozvoj k tvorbě programu rozvoje obce na příkladu vybrané municipality. Dílčími cíli, které mají vést k naplnění hlavního cíle, je aktualizovat stávající strategický rozvojový plán obce Chorušice na základě daných metodických pokynů a dále posoudit jejich použitelnost v případě tvorby tohoto strategického plánu.

Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Subjektem zájmu bude obec Chorušice. Objektem šetření bude rozvojový potenciál vybrané municipality. Práce bude postavena zejména na metodických doporučeních Ministerstva pro místní rozvoj. Data k naplnění cíle budou získána na základě studia dostupných formálních materiálů, statistických dat, které se týkají zejména demografických a sociálních charakteristik obce (dostupné díky Českému statistickému úřadu), dále budou využita data získaná z rozhovorů s vrcholnými představiteli dané územní samosprávy.

Doporučený rozsah práce

60-80 stran

Klíčová slova

rozvojový plán, Chorušice, venkov, místní rozvoj, zastupitelstvo obce, samospráva

Doporučené zdroje informací

BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN isbn:978-80-247-2908-4.

BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7.

Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021. Program rozvoje obce [online]. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021, [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/rozvoj-obci>.

ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Jak sledovat indikátory udržitelného rozvoje na místní úrovni?: [návod pro zpracování případových studií]. Hradec Králové: Civitas per populi, 2010. ISBN 978-80-904671-3-2.

Předběžný termín obhajoby

2022/23 LS – PEF

Vedoucí práce

Ing. Radek Kopřiva, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 3. 6. 2022

prof. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 2. 11. 2022

doc. Ing. Tomáš Šubrt, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 28. 10. 2023

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "**Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce - případová studie obce Chorušice**" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 4.listopadu 2023

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala Ing. Radku Kopřivovi, Ph.D. za vedení diplomové práce, odborné rady, podnětnou kritiku a čas, který mi věnoval při zpracování diplomové práce. Děkuji starostovi Obce Chorušice Martinu Bauerovi, za morální podporu, motivaci, cenné rady a pomoc. Zároveň děkuji své rodině za podporu a pochopení během celého mého studia.

Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce - případová studie obce Chorušice

Abstrakt

Diplomová práce se zabývá tvorbou strategického rozvojového dokumentu pro získávání finančních zdrojů z vnějšího prostředí, kterými jsou dotace na národní a evropské úrovni. Teoretická část poskytuje základní informace o obci, orgánech samosprávy, regionálním rozvoji, financování. Dále definuje strategické plánování, roli Ministerstva pro místní rozvoj. Praktická část je vypracována na základě metodického pokynu Ministerstva pro místní rozvoj určeného k tvorbě strategického plánu rozvoje obce. Cílem je posouzení využitelnosti metodických doporučení Ministerstva pro místní rozvoj k tvorbě programu rozvoje obce Chorušice.

Klíčová slova: rozvojový plán, Chorušice, venkov, místní rozvoj, zastupitelstvo obce, samospráva

Usability of the methodology of creating a municipal development programme - a case study of the municipality Chorušice

Abstract

The thesis focuses on creating a strategic development document for obtaining financial resources from the external sources, which includes grants at both national and European levels. The theoretical section provides basic information about the municipality, local government bodies, regional development, and financing. It further defines strategic planning and the role of the Ministry for Regional Development. The practical section is based on the methodological guidelines provided by the Ministry for Regional Development for creating a strategic development plan for a municipality. The goal is to assess the applicability of the methodological recommendations from the Ministry for Regional Development in creating a development program for the Chorušice municipality.

Keywords: development plan, Chorušice, countryside, local development, municipal council, self-government

Obsah

Úvod	8
Cíl práce a metodika.....	9
2.1 Cíl práce	9
2.2 Metodika	9
Teoretická východiska.....	10
3.1 Obec, zákon o obcích, rozvoj obcí, územní samospráva	10
3.1.1 Obec.....	10
3.1.2 Funkce obce	11
3.1.3 Členění obce podle výkonu státní správy	12
3.1.4 Financování a majetek obce.....	14
3.2 Orgány obce	15
3.2.1 Orgány obce.....	15
3.2.2 Zastupitelstvo	15
3.2.3 Rada obce, výbory a komise.....	16
3.2.4 Obecní úřad, tajemník.....	19
3.2.5 Starosta	18
3.3 Rozvoj obce.....	18
3.4 Regionální rozvoj	19
3.4.1 Teorie koncepce	19
3.4.2 Definice regionu	20
3.4.3 Pojetí regionální politiky	21
3.4.4 Nástroje regionální politiky	23
3.4.5 Regionální nerovnost	25
3.4.6 Strategie regionálního rozvoje	27
3.4.7 Strategický plán, plánování.....	28
3.4.8 Finance rozvoje – EU	29
3.4.9 Ministerstvo pro místní rozvoj	30
3.5.0 Ministerstvo pro místní rozvoj – Metodika tvorby programu rozvoje obce	31
3.5.1 Definice strategického plánování a jeho role v rozvoji obce.....	32
3.5.2 Principy strategického plánování	33
3.5.3 Proces strategického plánování obce.....	33
3.5.4 Proces strategického plánování z pohledu odborné veřejnosti, zaměřený na regiony.....	34
3.5.5 Proces strategického plánování obcí z pohledu odborné veřejnosti	37
4.1 Strategické plánování	39
4.1.1 Národohospodářské plánování v obci Chorušice.....	39
4.1.2 Program rozvoje obce Ministerstva pro místní rozvoj	40
Analytická část	41

4.2	Obec Chorušice	41
4.2.1	Popis obce	41
4.3	Demografie obce	43
4.3.1	Sociální situace	45
4.3.2	Vzdělanost obyvatel	46
4.3.3	Spolková činnost obce	46
4.4	Hospodaření	47
4.4.1	Charakteristika klíčových subjektů	48
4.4.2	Podpora podnikání	49
4.4.3	Komerční služby	49
4.4.4	Chybějící komerční služby	49
4.4.5	Trh práce	49
4.4.6	Cestovní ruch	50
4.5.	Infrastruktura	50
4.5.1	Technická infrastruktura	50
4.5.2	Dopravní infrastruktura	51
4.5.3	Dopravní obslužnost	52
4.6	Vybavenost	52
4.6.1	Nemovitý fond obce	52
4.6.2	Školství a vzdělávání	53
4.6.3	Zdravotnictví	53
4.6.4	Sociální služby	53
4.6.5	Kultura	53
4.6.6	Sport a tělovýchova	54
4.7	Životní prostředí	54
4.7.1	Stav životního prostředí	54
4.7.2	Ochrana životního prostředí	54
4.8	Správa obce	55
4.8.1	Obecní úřad a kompetence obce	55
4.8.2	Hospodaření a majetek obce	55
4.8.3	Bezpečnost v obci	57
4.8.4	Vnější vazby	57
4.9	Dotazníkové šetření	57
5.1	Východiska pro navrhovanou část	61
5.1.1	Chorušice SWOT analýza obce	61
6.1.	Návrhová část	63
6.1.1	Strategická vize	63
6.1.2	Strategické cíle	63
6.1.3	Aktivity	65
6.1.4.	Podpora realizace programu	66
	Výsledky, diskuse	67

7.1	Vlastní hodnocení.....	67
7.1.1	Historické hledisko tvorby programu rozvoje obce.....	67
7.1.1	Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce	68
Závěr	69
Seznam použitých zdrojů	76
Internetové zdroje	77
Zákony	79
	Seznam obrázků	80
	Seznam tabulek	80
	Seznam grafů.....	80

Úvod

Plánování je důležitým procesem v mnoha oblastech lidské činnosti, včetně ekonomiky, veřejného sektoru a osobního života. Existuje několik klíčových důvodů, proč je nutné plánovat, například pomáhá lidem, organizacím určit směr, kterým se dát.

Plánování pomáhá alokovat zdroje, jako jsou čas, peníze a lidská práce, tak, aby byly využity co nejefektivněji.

Plánování poskytuje rámec pro rozhodování, umožňuje stanovit jasné cíle priority. Pomáhá vážit různé možnosti a jejich důsledky a vybrat nejlepší možný směr.

Rozvojový program obce představuje klíčový dlouhodobý dokument, který umožňuje přesně zaměřit aktivity, které budou probíhat v následujících letech, a nastavit směr pro budoucí rozvoj obce.

Tato práce se zabývá případovou studií, kdy subjektem zájmu bude obec Chorušice.

V teoretické části diplomové práce jsou popsány základní informace k obci, její struktuře, vedení, hospodaření. Dále jsou definovány teoretické koncepce rozvojového plánu, role Ministerstva pro místní rozvoj, metodika tvorby plánu rozvoje obce. Praktická část je zaměřena na proces tvorby strategického plánu obce Chorušice podle Metodiky tvorby programu rozvoje obce.

Cílem diplomové práce je přispění k lepšímu porozumění procesům strategického plánování a rozvoje obcí v České republice, využitelnost metodiky Ministerstva pro místní rozvoj k tvorbě strategického plánu rozvoje obce.

Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Diplomová práce vychází z předpokladu, že obce v České republice potřebují mít v rámci místního rozvoje vytvořený strategický rozvojový dokument, který je nutným požadavkem pro získávání zdrojů z vnějšího prostředí (například dotace z krajských či národního rozpočtu). Cílem v tomto kontextu je posoudit využitelnost metodických doporučení Ministerstva pro místní rozvoj k tvorbě programu rozvoje obce na příkladu vybrané municipality. Dílčími cíli, které mají vést k naplnění hlavního cíle, je aktualizovat stávající strategický rozvojový plán obce Chorušice na základě daných metodických pokynů a dále posoudit jejich použitelnost v případě tvorby tohoto strategického plánu.

2.2 Metodika

Práce bude pojata jako případová studie. Subjektem zájmu bude obec Chorušice. Objektem šetření bude rozvojový potenciál vybrané municipality. Práce bude postavena zejména na metodických doporučeních Ministerstva pro místní rozvoj. Data k naplnění cíle budou získána na základě studia dostupných formálních materiálů, statistických dat, které se týkají zejména demografických a sociálních charakteristik obce (dostupné díky Českému statistickému úřadu), dále budou využita data z dotazníkového šetření programu rozvoje obce, a z rozhovorů s vrcholnými představiteli dané územní samosprávy.

Teoretická východiska

V teoretické části diplomové práce budou poskytnuty základní informace k definicím obec, územní samospráva, charakteristika obce a její funkce, dále pak ke členění obce podle výkonu státní správy, působnost, financování obce, rozvoj obce, orgány obce, regionální rozvoj, metodika regionálního rozvoje, Ministerstvo pro místní rozvoj.

3.1 Obec, zákon o obcích, rozvoj obcí, územní samospráva

3.1.1 Obec

Obec je základní správní jednotkou na úrovni místní samosprávy. Je to územní jednotka, ve které žijí lidé a která je samosprávnou a správní jednotkou podle zákona dané země.

Obec je zpravidla spravována místními orgány, jako je obecní zastupitelstvo a starosta (či primátor). Tyto orgány jsou voleny občany obce a mají pravomoc rozhodovat o záležitostech týkajících se dané obce.

Označení území, jehož hranici zpravidla tvořily budovy, názvem obec, se datuje k letům 1785 – 1789. Sociologický slovník k pramenům vzniku obcí uvádí, že na území České republiky nejprve vznikaly takzvané katastrální obce s vymezenými hranicemi, které byly důležité pro účely vojenského soupisu.

Komunita, společenství, soubor staveb s pozemky, ve které dochází k vzájemnému působení obyvatel a institucí s cílem dosáhnout hospodářských, společenských a kulturních hodnot - i takto je možné charakterizovat obec. Zákonem, který byl přijat v roce 1850 a zrušil panství, se obec v České republice stala nejnižší správní jednotkou charakterizující vesnici nebo město¹.

Česká republika je členěna na základní a vyšší územní samosprávní celky. Základními samosprávními celky v České republice jsou obce s jedním nebo s více katastrálními územími. Podle Českého statistického úřadu je v současnosti celkem 6 258 obcí. Vyšší samosprávné celky tvoří 14 krajů.

¹ Sociologická encyklopedie, [online] [citace 7.9.2022] dostupné <https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>

Obec, jak je definována Zákonem o obcích č.128/2000 Sb., „*je základní územní samosprávné společenství občanů na územním celku vymezeném hranicí území obce.*“² Obec může být složena z několika obcí, které jsou tak částmi obce. Pro obec jsou specifické tři základní znaky:

1. Území, kde je vykonávána samospráva.
2. Občané žijícími na území obce.
3. Samospráva, která umožňuje občanům participovat na rozhodování o záležitostech týkajících se obce.

Postavení obcí je zakotveno v Ústavě České republiky, v článku č. 8: „*Zaručuje se samospráva územních samosprávných celků*“³. Znamená to, že obec realizuje svěřené úkoly, například uzavírá smlouvy, vydává právní akty. Obce tedy mají také právo vytvářet svá vlastní pravidla a nařízení v rámci své pravomoci a ve shodě s právními předpisy dané země. Tato pravidla se nazývají obecní vyhlášky a slouží k regulaci a organizaci místních záležitostí.

Obec je samostatnou veřejnoprávní korporací vystupující pod svým jménem s vlastními financemi, majetkem a sestavující vlastní rozpočet. Nese odpovědnost za své jednání v právních vztazích. Základní zásadou obce je ochrana veřejného zájmu, péče o potřeby občanů obce a mnohostranný rozvoj území⁴.

3.1.2 Funkce obce

Hlavní funkcí obce je poskytování veřejných služeb a péče o potřeby místních obyvatel. Mezi takové služby mohou patřit správa veřejného pořádku, územního plánování, stavebního řízení, odpadového hospodářství, dopravy, vzdělávání, kultury, sociální péče.

Další rovinou je socioekonomická, kdy obec plní funkci obytnou, občané zde bydlí, žijí.

Pracovní funkce je dána nabídkou pracovních míst a možností pracovat v obci, v dnešní době tuto funkci plní spíše města.

² Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online] [citace 7.9.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

³ Ústava České republiky 1/1993, dostupné [online] [citace 7.9.2022] https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Pravni_uprava/ustava.pdf

⁴ Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online] [citace 7.9.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Obslužná funkce nabízí služby i soukromého charakteru, které občané využívají. Základní prioritou obce, definovanou zákonem, je rozvoj území, péče o potřeby občanů a ochrana veřejného zájmu. Rozvojem území obce se například rozumí údržba vlastního majetku, péče o zeleň, úklid veřejného prostranství.

Zajištění sociálních služeb, zdravotnictví, dopravy a školství vychází z potřeb občanů obce, některé služby obce zajišťují i prostřednictvím soukromých subjektů.

Obec plní politickou, ekonomickou, sociální, ekologickou, bezpečnostní, infrastrukturní funkci, přičemž k naplnění těchto funkcí využívá celou řadu prostředků.

Obsáhlou pravomocí obce je funkce politická, jejímž prostřednictvím jsou uzavírána členství ve svazcích obcí, vyhlašována referenda, vydávány obecně závazné vyhlášky, udělována čestná občanství.

Ekonomická činnost je spojena se sestavováním a schvalováním rozpočtu obce, hospodařením, správou majetku, poskytováním a přijímáním darů.

Zajištění zdravotní péče, poskytování pečovatelské služby, provozování domů s pečovatelskou službou, mateřských a základních škol, kulturních zařízení, zřizování hřbitovů je další činností obce, a to sociální.

Svoz a likvidace odpadů, provozování sběrných dvorů, kompostáren, likvidace odpadních vod je ekologickou funkcí obce.

Bezpečnostní činnost obce je zajištěna především zřízením obecní policie. Zřízení a činnost obecní policie upravuje zvláštní zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů⁵.

Podstatnou pravomocí obce je budování a údržba kanalizace, vodovodů, internetového připojení, zřizování cyklostezek, správa chodníků a silnic, která slouží k uspokojení potřeb obyvatel obce.⁶

3.1.3 Členění obce podle výkonu státní správy

Působnost obcí je „*oblast činnosti subjektu veřejné správy v rámci úpravy určitých společenských vztahů (věcná působnost), na určitém území (místní či*

⁵ Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online], [citace 9.9.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁶ BALÍK,S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str. 31

uzemní působnost), vůči určitému okruhu osob (osobní působnost) a v určitém čase (časová působnost)⁷“

Obce vykonávají samostatnou a přenesenou působnost. Rozsahem výkonu přenesené působnosti se obce dělí na obce I. typu, II. typu a obce s rozšířenou působností III. typu, detailněji popsané níže. Toto rozdělení je platné od roku 2002 od nabytí účinnosti „reformy veřejné správy“, při které byly do výkonu veřejné správy nově začleněny kraje a krajské úřady a vznikl takzvaný spojený model veřejné správy.

Rozsah samostatné působnosti je pro všechny typy stejný, liší se mírou přenesené působnosti výkonu státní správy.

Do samostatné působnosti obce patří především hospodaření s financemi a majetkem obce, tvorba ročního finančního plánu, hodnocení hospodaření – závěrečný účet obce, vydávání obecně závazných vyhlášek, podávání návrhů na změny katastrálního území uvnitř i vně obce, tvorba programu rozvoje, místní referendum, ustanovování orgánů samosprávy a určení výše jejich odměn. Do samostatné působnosti obce se, na základě dalších právních předpisů, řadí vydání územního a regulačního plánu, místní poplatky, požární ochrana obce – zřízení sboru dobrovolných hasičů, ochrana zdraví, provozování pohřebiště, vedení místní kroniky, udílení čestného občanství, péče o občany, poskytování sociálních služeb, řešení bytové otázky, dopravy, ochrany veřejného pořádku.

V rámci přenesené působnosti řeší obce I. typu vždy například evidenci obyvatel, agendu na úseku přírody a krajiny - povolení kácení vzrostlých dřevin, služby občanům spojené s provozováním systému Czech point. V mnoha případech je součástí obce výkonu přenesené působnosti agenda stavebního úřadu, agenda spojená s volbami.

Obce II. typu v oblasti přenesené působnosti vykonávají agendu pověřeného správního úřadu pro obce I. typu, mezi úkoly pro představu patří například při volbách losování pořadí stran a nezávislých kandidátů, dále výkon stavebního úřadu, matriky, vedení sociální agendy.

⁷ BALÍK, S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str. 65

Obce III. typu vykonávají přenesenou působnost v objemu bývalých okresních úřadů ve všech oblastech veřejné správy, agendu tvoří životní prostředí, kultura a památková péče, školství, územní plánování a sociálně právní ochrana dětí.

3.1.4 Financování a majetek obce

Územní samosprávné celky hospodaří na základě vlastního rozpočtu, vedou účetnictví dle zákona o účetnictví⁸. Důležitým nástrojem pro financování obce je roční rozpočet a rozpočtový výhled, oboje schvaluje zastupitelstvo obce. Rozpočtový výhled je sestavován na období 2-5 let a slouží k střednědobému finančnímu plánování. Rozpočtový výhled jsou souhrnné základní údaje o příjmech a výdajích,

dlouhodobých pohledávkách a závazcích včetně potřebách a finančních zdrojích obce. Cílem hospodaření obce je, z dlouhodobého hlediska, vyrovnaný nebo přebytkový rozpočet, ke kterému dochází v případě, že některé příjmy daného roku jsou určeny ke splacení jistiny úvěrů předchozích let nebo budou využity až v letech následujících.

K zásadní změně, na jakém základě budou obce financovány, došlo v roce 2000, kdy příjem obce byl vypočítán podle počtu obyvatel. Podstatným příjmem obecního rozpočtu jsou daňové příjmy, které jsou tvořeny sdílenými typy daní, o ty se obec dělí se státem a krajem a svěřenými daněmi, které připadají obcím. Dalším zdrojem jsou nedaňové a kapitálové příjmy a dva typy dotací - nenárokové a účelové. Příkladem daňových příjmů jsou daně z příjmu právnických osob, daně z příjmu fyzických osob ze závislé činnosti. Nedaňové příjmy mohou být příjmy z vlastního podnikání obce, pokuty a penále placené obcí⁹. Ke kapitálovým příjmům patří příjmy z prodeje hmotného, nehmotného nebo finančního majetku. Patří do nich i příjmy z akcií a dluhopisů, dary na pořízení dlouhodobého majetku, příjmy z prodeje nemovitostí a pozemků.

Obec, jako právnická osoba, má zákonem dané právo nakládat s majetkem, držet ho a užívat. Obcím byl původní majetek, který jim náležel do roku 1948, navrácen v roce 1990. Obce mohou majetek získat koupí, darováním nebo směnou.

⁸ Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online] [citace 15.9.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

⁹ BALÍK,S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str. 35

Majetek obcí může být zvětšován pro zkvalitnění a rozšíření občanské vybavenosti, za účelem rozvoje obce. Příkladem je bytová zástavba.

3.2 Orgány obce

Vznik samosprávy je spojen s vydáním Stadionova prozatímního obecního zřízení z roku 1849, podle kterého měla obec působnost samostatnou- přirozenou a přenesenou. Starosta měl v přenesené působnosti moc soudní, mohl udílet tresty vězením¹⁰.

V minulosti byla státní správa silně centralizovaná, po revoluci v roce 1989 v devadesátých letech docházelo k postupnému přenesení kompetencí na nižší úroveň státní správy.

Občané se na správě obce mohou podílet přímo, účastí na veřejných zasedáních zastupitelů obce nebo nepřímo prostřednictvím zvolených zastupitelstev. Každý občan má právo být seznámen s hospodařením své obce, nahlížet do rozpočtu a do závěrečného účtu obce za uplynulý kalendářní rok, dále mohou obyvatelé dané obce nahlížet a pořizovat si výpisy ze zápisů z jednání zastupitelstva, rady, výborů a komisí obce.

3.2.1 Orgány obce

Obec navenek jedná prostřednictvím svých orgánů. V Zákoně o obcích č. 128/2000 Sb., jsou zakotveny orgány obce, jejich práva a povinnosti.

V závislosti na velikosti obce tvoří orgány obce zastupitelstvo obce, rada obce, starosta, obecní úřad, zvláštní orgány obce a komise.

3.2.2 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo je nejdůležitějším orgánem obce, zajišťuje obecní nebo krajskou samosprávu. Je voleno občany v přímých volbách na čtyři roky. Počet členů zastupitelstva je závislý na velikosti obce, nejvíce, až 55 členů, mají obce nad 150 000 obyvatel, obce do 500 obyvatel mají od 5 do 15 členů zastupitelstva.

¹⁰Historie územní samosprávy, [online] [citace 7.10.2022] dostupné <https://www.epravo.cz/top/clanky/historie-uzemni-samospravy-15359.html>

Zákon o obcích rozlišuje uvolněné a neuvolněné členy zastupitelstva. Uvolněný zastupitel vykonává svou funkci plně za stanovenou odměnu, kdo bude ze členů zastupitelstva uvolněný, hlasuje zastupitelstvo na svém zasedání.¹¹

Zasedání zastupitelstva obce, která jsou minimálně 1x za 3 měsíce, jsou veřejná.

Základní práva zastupitele jsou:

- předkládání návrhů
- vznášení dotazů, připomínek a podnětů
- právo na informace, které souvisí s jejich činností

Aktivní účast na zasedáních zastupitelstva, plnění úkolů a předcházení střetu zájmů jsou základními povinnostmi členů zastupitelstva obce.

Pravomocí zastupitelstva je rozhodování v oblasti samostatné působnosti a v majetkoprávní oblasti, která je klíčovou kompetencí.

V oblasti samostatné působnosti se jedná například o volbu starosty, místostarosty, rady, komise.

Zastupitelstvo mimo jiné schvaluje program rozvoje obce, rozpočet a závěrečný účet, vydává obecně závazné vyhlášky, rozhoduje o místním referendu, zřizuje a ruší příspěvkové organizace, obecní policii, navrhuje změny katastrálních území, slučování obcí a jiné.

V majetkové oblasti zastupitelstvo rozhoduje o nákupu, prodeji nemovitostí, bytů, schvaluje poskytnutí dotace, dále například rozhoduje o přijetí nebo poskytnutí úvěru, půjčky.¹²

3.2.3 Rada obce, výbory a komise

Rada obce je výkonný orgán, tvoří ji starosta, místostarostové a členové zastupitelstva, v volena je zastupitelstvem a počet členů je lichý. V malých obcích, kde je počet zastupitelů méně než 15 členů, není rada volená. Úkolem rady je příprava návrhů pro jednání zastupitelů, zajišťuje plnění usnesení, hospodaření obce a plní další povinnosti.

Výbory na základě zákonné povinnosti zastupitelstvo zřizuje dva, finanční a kontrolní. Členy těchto výborů nemohou být starosta, místostarosta a osoby

¹¹ Svaz měst a obcí, *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*

¹² BALÍK, S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str. 67-71

zajišťující účetnictví a rozpočtové práce obecního úřadu. Činnost výborů je pevně daná. Finanční výbor kontroluje hospodaření obce s majetkem a finančními prostředky. Kontrolní výbor dohlíží na plnění usnesení zastupitelstva, dodržování právních předpisů. V částech obce může být ustanoven osadní výbor, který mimo jiné předkládá návrhy k rozvoji části obce a k rozpočtu.¹³

Komise jsou dle definice zákona o obcích iniciativními a poradními orgány obce, které si zřizuje rada. Mohou být výkonným orgánem, v případě přenesené působnosti, například přestupková komise. Komise je za svou činnost odpovědná radě a starostovi obce¹⁴.

3.2.4 Obecní úřad, tajemník

Obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, rada obce, pracovníci obecního úřadu, případně tajemník obecního úřadu. Obecní úřad vykonává hlavně přenesenou působnost, v samostatné působnosti plní úkoly zastupitelstva, rady a napomáhá komisím a výborům v jejich fungování¹⁵ V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností je povinně zřízena funkce tajemníka. Tajemník za plnění svých úkolů se zodpovídá starostovi, může být členem hnutí nebo politické strany, ale nesmí v ní vykonávat žádnou funkci. Mezi povinnostmi tajemníka patří:

- zajištění výkonu přenesené působnosti vyjma úkolů svěřených radě
- plnění úkolů zastupitelstva, rady, starosty
- stanovení platů zaměstnancům obecního úřadu
- vydává směrnice a řády, například pracovní, skartační nebo spisový řád
- na schůzích zastupitelstva, kterých má povinnost se účastnit, má poradní hlas¹⁶

¹³ BALÍK, S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str. 78

¹⁴ Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online] [citace 15.10.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

¹⁵ Svaz měst a obcí, *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*

¹⁶ BALÍK, S. *Komunální politika, obce, aktéři a cíle místní politiky*. Praha: Vydavatelství Grada, 2009 str.77

3.2.5 Starosta

Starosta je volen zastupitelstvem obce. Ministerstvo pro místní rozvoj k funkci starosty uvádí „*Hlavou obce je starosta, který obec nejen reprezentuje navenek, ale je i hlavním rozvojovým manažerem. Jeho osobnost do značné míry ovlivňuje chování celé obce. Starosta je v malé obci osobou, která přímo řeší většinu záležitostí*“¹⁷. Starosta obec zastupuje navenek a za své jednání je odpovědný zastupitelstvu, není statutárním orgánem, úkony vyžadující schválení zastupitelstva může vykonat až po schválení. Má stejná práva jako každý člen zastupitelstva. K pravomocem starosty patří jmenování a odvolání tajemníka obecního úřadu. Starosta může přerušit, pokud je nesprávné, usnesení rady zastupitelstva. Toto oprávnění má pouze starosta. Starosta zabezpečuje výkon přenesené působnosti, pokud nerozhodne zastupitelstvo jinak, odpovídá za včasné zajištění kontroly hospodaření obce, plní úkoly zaměstnavatele – uzavírá pracovní smlouvy s pracovníky obce, stanovuje jim plat, informuje veřejnost o dění v obci, svolává a řídí jednání zastupitelstva, podepisuje právní předpisy. Starosta nemá určenou pracovní dobu a není mu stanoven plat, za svou činnost dostává odměnu na základě nařízení Vlády ČR č. 318/2017 Sb. v platném znění. V minulých letech bylo diskutované téma přímé volby starosty. Jedna z otázek byla, za jakých podmínek má být starosta volen, a opomíjelo se postavení a pravomoc starosty. Podle Ústavního soudu „*Starosta obce podle dřívější ani současné úpravy nemohl a nemůže vytvářet sám vůli obce, ale pouze mohl a může tuto roli navenek sdělovat a projevovat. Jakkoliv tedy obecné právní vědomí přisuzuje starostovi obce rozsáhlá oprávnění, opak byl a je skutečností*“¹⁸.

3.3 Rozvoj obce

Ministerstvo pro místní rozvoj ve vydané publikaci uvádí, že „*Obec pečuje o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů; při plnění svých úkolů chrání též veřejný zájem*“¹⁹

¹⁷ Svaz měst a obcí, *Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018*

¹⁸ Nález ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 576/2000 ze dne 12. 4. 2001, [online] [citace 25.10.2022] dostupné https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-starosty-obce-109688.html#_ftnref2

¹⁹ Ministerstvo pro místní rozvoj, *Rozvojové možnosti obcí* [online] [citace 25.10.2022] https://mmr.gov.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf

Rozvojem obce je možné chápat souhrn postupů, které vedou k pozitivním proměnám v oblasti ekonomické, sociální a ekologické. Je potřeba respektovat principy politiky sociální soudržnosti a hospodářské politiky.

Rozvoj obcí je ovlivněn politikou státu, cílem je zmírnit nebo odstranit ekonomickou nerovnost.

V rámci rozvoje obce jsou uváděny základní činnosti rozvoje:

- „zajištění podmínek pro život obyvatel a podnikání převážně v infrastruktuře
- vytváření prostředí pro rozvoj občanských aktivit
- vytváření prostředí pro rozvoj ekonomických aktivit²⁰“

Jakým směrem se bude obec ubírat, v jakých oblastech dojde k rozvoji obce, závisí ve velké míře na obyvatelích a zvoleném zastupitelstvu.

3.4 Regionální rozvoj

Cílem regionálního rozvoje je snižování rozdílů mezi regiony. Idea vyrovnaného rozvoje regionů se v současné době změnila na rovnost šancí a pomoc ekonomicky silnějších regionů slabším prostřednictvím hospodářské nabídky. Důležitým ukazatelem růstu regionu je konkurenceschopnost regionů a její zvyšování²¹.

3.4.1 Teorie koncepce

Podle Blažka jsou teorie regionálního rozvoje děleny na dvě základní skupiny konvergenční a divergenční teorie. Zastánci konvergenční teorie „se přiklání k názoru, že přirozenou základní tendencí regionálního rozvoje je vyrovnávání rozdílů mezi regiony.“²² Podle divergenční teorie regionálního rozvoje spíše dochází k větším rozdílům mezi regiony. Důležitým aktérem je stát a jeho role ve společnosti a ekonomice.

Jakou měl a má roli stát v regionální politice, dokládají následující vývojové etapy teorií regionálního rozvoje:

- Neoklasický

²⁰ Ministerstvo pro místní rozvoj, *Rozvojové možnosti obcí*[online] [citace 25.10.2022] https://mmr.gov.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf

²¹ STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Vydavatelství Portál 2009

²² BLAŽEK, J. *Teorie regionálního rozvoje nástín, kritika, implikace*, Praha: Univerzita Karlova 2020

- Keynesiánský – přerozdělení veřejných finančních zdrojů ke srovnání ekonomické nerovnosti regionů, tento model byl využit v bývalém Československu, ekonomická úroveň všech regionů byla stejná
- Neomarxistický
- Neoliberální
- Institucionální

Zda a jak má stát zasahovat do hospodářství, s cílem zlepšení fungování tržního hospodářství v regionech, se v průběhu času mění společně s otázkou principu solidarity a zásluhovosti. Cílem zůstává předcházení monopolizace ekonomiky a ochrana a pomoc slabšímu²³.

3.4.2 Definice regionu

Region je geografický nebo administrativní celek, který je obvykle vymezen na základě společných charakteristik, vazeb nebo územních hranic. Jedná se o specifickou oblast, která se odlišuje od okolního prostoru v určitých aspektech, jako jsou kultura, ekonomika, politika, geografie nebo sociální struktura. Regiony mohou být definovány na různých úrovních a s různými cíli. Například administrativní regiony jsou definovány pro účely správy a governance a často mají určité pravomoci a kompetence v rámci dané země. Tyto administrativní regiony mohou být například kraje, státy, provincie nebo departamenty.

Existují také regiony, které jsou definovány na základě ekonomických aspektů, jako je například ekonomický region, který se zaměřuje na specifickou ekonomickou oblast s podobnými průmyslovými odvětvími, zaměstnaností a ekonomickým potenciálem.

Regiony mohou být také definovány na základě kulturních, historických nebo geografických hledisek. Například etnický region může být definován na základě přítomnosti určité etnické skupiny, která sdílí společný jazyk, kulturu a tradice. Geografický region může být vymezen na základě určitých přírodních charakteristik, jako jsou hory, řeky, pobřeží nebo klimatické podmínky. Celkově lze říct že region je specifická část území, která je vymezena na základě určitých

²³ BLAŽEK, J. *Teorie regionálního rozvoje nástin, kritika, implikace*, Praha: Univerzita Karlova 2020

charakteristik, vazeb nebo územních hranic a často se vyznačuje určitou mírou společné identity, zájmů a cílů²⁴.

Zákon č. 248/2000 Sb. definuje region jako „územní celek, vymezený územními obvody krajů a obcí“²⁵. Tato definice znamená, že se jedná o územní jednotku, kterou nelze dále dělit. Regiony mohou být také označovány jako lokality nebo okrsky.

Regionální politika se zaměřuje na rozvoj a efektivní činnost regionů, které jsou územně samosprávnými celky s vlastními pravomocemi.

V rámci Evropské unie je pro statistické účely a pro získávání dotací klíčové označení NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics). NUTS II je střední jednotkou, kdy počet obyvatel na území je 1-2 miliony. Tato jednotka je vázána na Strukturální fondy EU. Označení NUTS III je také spojeno se Strukturálními fondy EU a odkazuje na regiony s počtem obyvatel v rozmezí 200 000 - 400 000 obyvatel. V České republice splňují tento parametr kraje.

Kromě toho jsou v regionální politice důležité také euroregiony a mikroregiony. Euroregiony vznikají na základě geografického nebo účelového hlediska a často přesahují státní hranice. Jejich cílem je podpora spolupráce mezi regiony a rozvoj přeshraničních projektů. Mikroregiony jsou územní celky, které vznikají za účelem podpory turistického ruchu, budování infrastruktury nebo dalších specifických cílů.²⁶

3.4.3 Pojetí regionální politiky

Regionální politiku lze vnímat jako „cílevědomou činnost organizací, státu, za účelem podpory ekonomického růstu spravovaného území“²⁷. Podle další definice „Regionální politika představuje všechny veřejné intervence, které vedou ke zlepšování geografického rozdělení ekonomických činností“²⁸, kdy je cílem zlepšení sociálního rozdělení ekonomického výsledku a ekonomický růst.

²⁴ KOLEKTIV AUTORŮ, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008

²⁵ Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., [online] [citace 28.10.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

²⁶ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007

²⁷ STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Vydavatelství Portál 2009

²⁸ STEJSKAL, J. *Regionální politika a její nástroje*. Praha: Vydavatelství Portál 2009

Regionální politika se snaží identifikovat potenciál a specifické potřeby jednotlivých regionů a přispívat k jejich rozvoji prostřednictvím investic, podpory podnikání, vzdělávání, infrastruktury a dalších opatření. Cílem je dosáhnout vyváženého a udržitelného rozvoje regionů, zlepšení životní úrovně obyvatel a snížení socioekonomických nerovností mezi jednotlivými regiony.

Podněty pro vznik regionální politiky jsou následující:

- Ekonomický - základním stimulem je plné využití pracovní síly.
- Sociální – hlavním cílem je zajištění plné zaměstnanosti.
- Ekologický – stále větší kladení důrazu na životní prostředí.
- Politický – uvědomování si své situace v méně prosperujících oblastech, které se odrážejí na výsledcích voleb. (když je na začátku velké písmeno, na konci musí být tečka)

Vývojem regionální politiky vznikly dvě pojetí, tradiční a od 70. let minulého století se formuje pojetí současné. Do 70. let bylo organizační pojetí regionální politiky centralizované, veškerá rozhodnutí byla vedena a řízena státem. Současnou formou je decentralizace, přenesení rozhodnutí a řízení na nižší stupně, blíže k občanu. Tradiční regionální politika se orientovala na velké firmy, kapitál, suroviny, současné pojetí je zaměřeno na malé a střední firmy, informace, služby a technologie. Malé podniky jsou důležitou součástí ekonomiky regionu, oproti velkým podnikům jsou stabilnější, dokáží pojmout volné pracovní síly z velkých podniků, udržují zdravé podnikatelské klima, významně přispívají do obecního rozpočtu. Vlivem centralizované státní regionální politiky, která nedokázala pružně reagovat na potřeby regionu, nebyly samotné regiony nuceny hledat vnitřní zdroje. Proto bylo potřeba systém změnit. Tím došlo k přenesení odpovědnosti a rozhodování na regiony.²⁹

V závislosti na hospodářské a politické situaci si každý stát vytváří vlastní formu nástrojů a cílů. Cílem regionální politiky je dosažení co nejúčinnějšího stálého rozvoje všech regionů země a použití potenciálu, který není dostatečně využit.

²⁹ GROSPÍČ, J., kolektiv autorů *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, Jesenice u Prahy: Vydavatelství a nakladatelství A.Čeněk s.r.o. 2008

Dostupnost nejdůležitějších služeb, zvyšování odborné způsobilosti obyvatel, zlepšování životní úrovně a celkový hospodářský rozvoj, jsou prioritou regionální politiky.

Příčiny tvorby regionální politiky:

- z dlouhodobého horizontu podpora snižování veřejných výdajů
- podpora ekonomicky slabších regionů
- z regionální politiky profitují i ekonomicky silné regiony
- snaha o udržení koheze státu

Cíle regionální politiky státu jsou vytyčeny na základě Strategie udržitelného rozvoje ČR a Strategie hospodářského růstu ČR.

Cíle jsou:

- snaha o vyvážený vývoj regionů
- snaha o snižování rozdílů mezi stupni rozvoje regionů
- subvence sociálního a hospodářského rozvoje regionů³⁰

Regionální politika České republiky je uskutečňována v souladu s politikou Evropské unie, klade důraz na podporu růstu a zaměstnanost.

Mezi hlavní procesy dosažení strategických cílů je možné například zařadit využití přírodních a kulturních zdrojů, inovativnost, rozvoj infrastruktury, příhraniční a regionální spolupráci, zvýšení sociální soudržnosti regionů, obnovu venkova, ekologii.³¹

3.4.4 Nástroje regionální politiky

Jaké budou použity nástroje regionální politiky záleží především na cílech a politice daného území. Ekonomický charakter vychází z aktuálních potřeb regionů a místní problematiky. Primárně jsou nástroje zaměřeny na práci a kapitál.

³⁰ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007

³¹ GROSPÍČ, J., kolektiv autorů *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, Jesenice u Prahy: Vydavatelství a nakladatelství A.Čeněk s.r.o. 2008

Čím je regionální politika blíže k místní úrovni, tím jsou nástroje účinnější. Nástroje regionální politiky je možné klasifikovat podle formy, typu, druhu a úrovně působení.

Nejčastějším používaným typem členění jsou nástroje regionální politiky makroekonomické či mikroekonomické povahy.

Makroekonomický nástroj se obecně vztahuje na opatření, které vláda, centrální banka nebo jiné authority, přijímají na úrovni celé ekonomiky s cílem ovlivnit její chod a dosáhnout specifických makroekonomických cílů. Tyto nástroje slouží k řízení agregátní poptávky, zaměstnanosti, inflace a dalších makroekonomických ukazatelů.

Zde je několik hlavních typů nástrojů:

- Fiskální politika – jedná se o opatření týkající se vládních výdajů a příjmů. Vláda může upravovat své výdaje, například prostřednictvím investic do infrastruktury, sociálních služeb, zdravotnictví, vzdělání, aby stimulovala ekonomiku. Rovněž může měnit daňovou politiku, snížením daní podpoří spotřebu a investice.
- Peněžní politika - tento nástroj je řízen centrální bankou a je zaměřen na regulaci peněžního zásobování a úrokových sazeb v ekonomice. Centrální banka může zvyšovat nebo snižovat úrokové sazby, tím jsou ovlivňovány náklady na půjčování a investování. Změna úrokové sazby může mít dopad na spotřebu, investice a inflaci.

Mikroekonomické nástroje jsou nástroje působící na pohyb kapitálu a práce.

Mikroekonomické nástroje se zaměřují na řízení a ovlivňování chování a rozhodování jednotlivých subjektů na mikroekonomické úrovni, jako jsou domácnosti, firmy a jednotliví spotřebitelé. Tyto nástroje slouží k dosažení efektivnosti, konkurenceschopnosti a optimální alokaci zdrojů na úrovni jednotlivých tržních subjektů.

Zde je několik příkladů mikroekonomických nástrojů:

- Daňová politika – vláda může využít daňové politiky ke stimulaci nebo regulaci určitých ekonomických činností. Například snížením daní na

podnikání nebo investice může být motivací firem pro rozšíření podnikání, investování do nových technologií.

- Finanční podpora a dotace- podpora určitých odvětví, podniků, domácností s cílem podpořit jejich růst nebo zvýšit jejich konkurenceschopnost.
- Regulace a kontrola- například vláda může stanovit pravidla a normy pro ochranu spotřebitele, životního prostředí, zdraví a bezpečnost. Regulace může také omezovat monopolní chování a podporovat konkurenci na trzích.
- Právní rámec – vytvoření správného právního rámce je důležité pro podporu podnikání a ochranu práv vlastnictví. Jasná a stabilní pravidla mohou podporovat investice a podnikání³².

3.4.5 Regionální nerovnost

Regionální nerovnost se týká rozdílů a disparit mezi různými regiony v rámci daného území, často na úrovni státu nebo země. Tyto rozdíly se mohou projevat ve všech oblastech, včetně sociálních, ekonomických a infrastrukturních aspektů.

Existuje mnoho faktorů, které přispívají k regionální nerovnosti. Mezi ně patří geografická poloha (například vzdálenost od hlavního města nebo přístup k přírodním zdrojům), rozdíly v hospodářském rozvoji, přístupu k vzdělání a zdravotní péči, infrastrukturnímu vybavení (jako je doprava a telekomunikace) a rozhodnutí politických a ekonomických institucí.

Regionální nerovnost může mít negativní dopad na obyvatele jednotlivých regionů. Slabší regiony často čelí vyšší míře chudoby, nezaměstnanosti a nízké úrovni životního standardu. Nedostatečná infrastruktura a přístup k veřejným službám, jako je kvalitní zdravotní péče a vzdělání, mohou omezovat možnosti obyvatelstva a ztěžovat rozvoj těchto regionů.

Regionální nerovnost také představuje výzvu pro celkový hospodářský a sociální rozvoj země. Nerovnoměrné rozložení ekonomické aktivity a nevyvážený rozvoj

³² LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007

regionů mohou vést k nerovnoměrnému rozdělení bohatství a příležitostí, což může způsobovat sociální napětí a nestabilitu.

Řešení regionální nerovnosti vyžaduje komplexní přístup a zahrnuje politiku :a opatření zaměřená na podporu rozvoje slabších regionů. Patří sem investice do infrastruktury, vzdělávání a odborného výcviku, podpora podnikání a zaměstnanosti, podpora inovace a technologického rozvoje, zlepšení přístupu k veřejným službám a podpora regionální spolupráce.

Cílem je dosáhnout vyváženého a udržitelného regionálního rozvoje, který umožní všem regionům prosperovat a přispívat k celkovému rozvoji země.

Podle dostupných zdrojů lze rozdělit regiony do následujících základních typů:

- **Strukturálně postižené regiony** : Tento typ regionů je charakterizován silnou závislostí na konkrétním průmyslu nebo odvětví, které může být v útlumu. V České republice by to mohly být kraje s vysokým podílem těžebního průmyslu nebo chemického průmyslu. V těchto regionech se často vyskytuje vysoká míra nezaměstnanosti a ekonomická závislost na jediném odvětví, což představuje riziko pro jejich stabilitu a růst. Regionální politika se zaměřuje na podporu diverzifikace ekonomiky, stimulaci nových odvětví a podnikání, aby se snížila závislost na jediném průmyslu.³³
- **Hospodářsky slabé** : Tyto regiony mají obecně nižší ekonomický výkon a omezené zdroje a kapacity pro rozvoj. Mohou to být regiony s nízkými příjmy, vysokou mírou nezaměstnanosti, nedostatečnou infrastrukturou a omezenými možnostmi investic. Regionální politika se v těchto případech snaží poskytnout podporu a stimuly pro rozvoj infrastruktury, vzdělání, zdravotnictví a podnikání s cílem zvýšit ekonomickou výkonnost a zlepšit životní podmínky obyvatel.
- **Venkovské** : Tyto regiony jsou charakterizovány převahou venkovského obyvatelstva a zemědělských aktivit. Mohou se setkávat se specifickými výzvami, jako je nedostatek pracovních příležitostí, migrace obyvatelstva do měst a úbytek zemědělských podniků. Regionální politika v těchto oblastech může zahrnovat podporu rozvoje zemědělství, diverzifikaci ekonomiky

³³ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, [online] [citace 25.11.2022] dostupné na <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021/kde-pomahame/strukturalne-postizene-kraje>

prostřednictvím rozvoje cestovního ruchu, ochranu přírodního a kulturního dědictví a poskytování infrastruktury a veřejných služeb.³⁴

3.4.6 Strategie regionálního rozvoje

Strategie regionálního rozvoje je plán nebo rámec, který určuje směřování a cíle pro rozvoj konkrétního regionu. Jedná se o dlouhodobý a komplexní dokument, který identifikuje klíčové priority, zdroje a opatření potřebné k dosažení udržitelného růstu, zlepšení kvality života obyvatel a posílení ekonomického potenciálu regionu.

Strategie se obvykle zaměřuje na některé klíčové oblasti, například:

- **Hospodářský rozvoj:** Strategie se zaměřuje na podporu růstu a diverzifikaci ekonomiky regionu. To může zahrnovat podporu podnikání, investic do infrastruktury, rozvoj inovací a technologií, podporu klíčových odvětví a zlepšení podnikatelského prostředí. Cílem je vytvořit příležitosti pro zaměstnanost, zvýšit příjmy obyvatel a posílit konkurenceschopnost regionálního hospodářství.
- **Infrastruktura:** Strategie regionálního rozvoje klade důraz na rozvoj a modernizaci infrastruktury v regionu. To může zahrnovat výstavbu a rekonstrukci silnic, železnic, letišť, přístavů, energetické infrastruktury a telekomunikačních sítí. Cílem je zlepšit dostupnost regionu, zvýšit jeho propojenost s ostatními regiony a podpořit ekonomický rozvoj.
- **Sociální soudržnost:** Strategie se také věnuje sociálním aspektům regionálního rozvoje. Zaměřuje se na zlepšování životních podmínek obyvatel, vytváření pracovních míst, podporu vzdělávání a odborného vývoje, zlepšování přístupu k zdravotní péči, kultuře, sportu a dalším veřejným službám. Cílem je snížit sociální nerovnosti mezi regiony a zvýšit kvalitu života obyvatel.
- **Životní prostředí:** Strategie regionálního rozvoje klade důraz na udržitelný rozvoj a ochranu životního prostředí. Může zahrnovat podporu obnovitelných zdrojů energie, efektivního využívání přírodních zdrojů, ochranu přírodních a

³⁴ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007

kulturních hodnot, zlepšování kvality ovzduší a vody a zavádění ekologicky šetrných postupů v průmyslu a službách³⁵.

3.4.7 Strategický plán, plánování

Plánování je důležité pro efektivní řízení organizací a projektů, umožňuje koordinaci aktivit, optimalizaci využití zdrojů, dosažení zamýšlených výsledků a adaptaci na měnící se podmínky a výzvy.

Strategický plán regionálního rozvoje obvykle zahrnuje následující prvky:

- Analýza a diagnostika – proces začíná analýzou současného stavu regionu, identifikací silných a slabých stránek, příležitostí a hrozeb (SWOT analýza). To může zahrnovat ekonomické ukazatele, demografické informace, infrastrukturu, lidské zdroje, životní prostředí a další významné faktory.
- Vize a cíle - na základě analýzy se vytváří vize, která určuje požadovaný směr a budoucí vývoj regionu. Na základě vize jsou stanoveny konkrétní cíle, které mají být dosaženy v určitém časovém horizontu.
- Prioritní oblasti a opatření- strategie identifikuje prioritní oblasti, ve kterých je potřeba provést zásahy a investice. Tyto oblasti mohou zahrnovat podporu podnikání a inovací, rozvoj infrastruktury, investice do lidských zdrojů a vzdělávání, ochranu životního prostředí, rozvoj cestovního ruchu a další.
- Implementace a monitorování - strategie regionálního rozvoje obsahuje plán zavádění, který určuje způsoby a zdroje potřebné k realizaci navrhovaných opatření. Důležitou součástí je také monitorování a hodnocení pokroku, aby bylo možné sledovat dosažení cílů a případně upravit opatření^{36, 37}.

³⁵ KOLEKTIV AUTORŮ, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008

³⁶ LACINA, K. *Regionální rozvoj a veřejná správa*, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007

³⁷ KOLEKTIV AUTORŮ, *Úvod do regionálních věd a veřejné správy*, Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, s.r.o., Plzeň 2008

3.4.8 Finance rozvoje – EU

Evropská unie poskytuje členským státům, regionům, městům, obcím a dalším příjemcům finanční prostředky. Ty jsou využívány k financování projektů a programů v různých oblastech, jako je například infrastruktura, výzkum a vývoj, životní prostředí, zaměstnanost, sociální soudržnost, vzdělání, kultura a další.

Financování se provádí prostřednictvím různých fondů a programů, které jsou spravovány a prováděny na různých úrovních, včetně evropské, národní a regionální úrovně. Nejvýznamnějšími fondy EU pro financování rozvoje jsou Evropský fond pro regionální rozvoj (ERDF), Evropský sociální fond (ESF), Kohézní fond, Evropský zemědělský fond pro rozvoj venkova (EAFRD), Evropský fond pro námořní a rybářský průmysl (EMFF) a Evropský fond pro spravedlivou transformaci (FST). Evropská unie podporuje další aktivity prostřednictvím fondů, například Fond solidarity Evropské unie (EUFS), Azylový, migrační a integrační fond (AMIF) nebo Evropský fond pro strategické investice (EFIS).

Cílem financování rozvoje EU je podpořit sjednocování a vyrovnávání rozdílů mezi regiony a členskými státy, podporovat inovace, zaměstnanost a udržitelný rozvoj, a zlepšit životní podmínky obyvatel EU. Finanční prostředky jsou přidělovány na základě strategií, plánů a programů, které jsou připravovány a realizovány ve spolupráci mezi evropskými institucemi, členskými státy a regionálními a místními orgány.

Je důležité zdůraznit, že financování rozvoje EU je vázáno na dodržování pravidel, postupů a pravidelné monitorování a hodnocení dosažených výsledků. Cílem je zajištění transparentnosti, efektivnosti a odpovědného využívání finančních prostředků EU pro dosažení stanovených cílů a přínosů pro občany EU³⁸.

Česká republika pro období 2021-2027 přerozdělí finance z fondů EU do programů, například OP Doprava, Integrovaný regionální operační program, Program Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost, Jan Amos Komenský,

³⁸ DOTACE EU [online] [citace 18.5.2023] dostupné na <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr>

Životní prostředí, Spravedlivá transformace, Zaměstnanost +, technická pomoc, Rybářství a Program Azylového, migračního a integračního fondu, dále Program Fondu pro vnitřní bezpečnost, Program nástroje pro finanční podporu správy hranic a vízové politiky. Z fondů EU jsou dále financovány Programy přeshraniční spolupráce s Polskem, Německem, Rakouskem, Slovenskou republikou a Programy nadnárodní a meziregionální spolupráce³⁹.

3.4.9 Ministerstvo pro místní rozvoj

Ministerstvo pro místní rozvoj je státní orgán odpovědný za koordinaci a řízení politiky a opatření týkajících se místního rozvoje v dané zemi. Jeho hlavním úkolem je podporovat rovnováhu a udržitelný rozvoj jednotlivých regionů a obcí.

„V oblasti regionálního rozvoje ministerstvo pro místní rozvoj vypracovává a uvádí do praxe koncepční dokumenty a strategie, poskytuje pomoc prostřednictvím podpůrných programů a po živelních a jiných pohromách mimořádného rozsahu připravuje strategie obnovy postižených území.“⁴⁰

Hlavní odpovědnosti a činnosti Ministerstva pro místní rozvoj zahrnují:

- Regionální politika a rozvoj – Ministerstvo vypracovává a implementuje strategie, plány a programy pro místní rozvoj. Koordinuje spolupráci mezi centrálními orgány státní správy a regionálními samosprávami, aby podporovalo vyvážený rozvoj v rámci celého území České republiky.
- Finanční podpora – Ministerstvo spravuje finanční nástroje, které slouží k podpoře místního rozvoje. To zahrnuje správu fondů Evropské unie určených pro regionální rozvoj, jako je například Operační programy, které poskytují dotace a podporu projektům v oblasti infrastruktury, podnikání, sociálních služeb, životního prostředí a dalších oblastech.

³⁹ PŘEHLED PROGRAMŮ [online] [citace 18.5.2023] dostupné na <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>

⁴⁰ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online] [citace 18.5.2023] dostupné na <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj>

- Urbanismus a územní plánování - Ministerstvo se zabývá otázkami urbanismu, územního plánování a stavebního řízení. Programem „Podpora územně plánovacích činností obcí 2023+“ je vytváření a aktualizace územních plánů, které slouží jako nástroj pro regulaci a řízení územního rozvoje a ochranu kvality prostředí⁴¹.
- Sociální bydlení - Ministerstvo se také zabývá otázkami sociálního bydlení. Podporuje programy a projekty zaměřené na zlepšení dostupnosti a kvality bydlení pro sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel.
- Mezinárodní spolupráce - Ministerstvo se účastní mezinárodní spolupráce v oblasti místního a regionálního rozvoje. Spolupracuje s dalšími zeměmi, mezinárodními organizacemi a institucemi, aby sdílelo zkušenosti, osvědčené postupy a zlepšovalo dovednosti v této oblasti.

3.5.0 Ministerstvo pro místní rozvoj – Metodika tvorby programu rozvoje obce

Ministerstvo pro místní rozvoj České republiky se snaží zlepšit podmínky pro rozšíření a zkvalitnění koncepčního řízení v obcích prostřednictvím projektu *"Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí"*. Tento projekt vychází z vládní strategie *„Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby.“*

Program rozvoje obce je základním plánovacím dokumentem obce, který je zakotvený v zákoně o obcích. Slouží k formulaci představ o budoucnosti obce a aktivit vedoucích k jejich naplnění na základě poznání situace v obci a názorů občanů, podnikatelů, zájmových organizací a dalších subjektů. Program rozvoje obce se zpracovává na období 4-7 let, přičemž dlouhodobý pohled na rozvoj obce je formulován ve strategické vizi pro období 10-20 let.

Program rozvoje obce má několik významných funkcí. Zachycuje hlavní problémy rozvoje obce a formuluje možná řešení, umožňuje komplexní přístup k jejich řešení a efektivní využívání finančních a personálních kapacit obce. Také sladí představy různých subjektů o rozvoji obce, podporuje spolupráci v obci a zvyšuje připravenost obce k žádostem o dotační podporu. Může také fungovat

⁴¹ MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online] [citace 8.6.2023] dostupné na <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-uzemniho-planovani-a-architektonickych-u/uzemni-plany-pro-obce>

jako marketingový a informační nástroj pro potenciální obyvatele, investory a návštěvníky.

„Program rozvoje obce obsahuje zejména

- a) komplexní zhodnocení situace obce a zachycení hlavních problémů a limitů,*
- b) dlouhodobou vizi směřování rozvoje obce,*
- c) způsoby naplňování vize ve střednědobém období v podobě opatření a aktivit“*

Metodika obsahuje informace o hlavních krocích, fázích a procesech, které je třeba projít při tvorbě programu rozvoje obce. Zahrnuje také specifikaci obsahu jednotlivých částí programu, doporučené postupy, zásady a principy, které by měly být dodržovány.

Cílem metodiky je umožnit obcím systematické a kvalitní plánování rozvoje, aby mohly identifikovat hlavní problémy, stanovit cíle, navrhnout strategie a opatření a vytvořit plán konkrétních aktivit vedoucích k dosažení zamýšleného rozvoje.

Je také cenným nástrojem pro prezentaci obce, komunikaci s občany, investory a dalšími zainteresovanými stranami.⁴²

3.5.1 Definice strategického plánování a jeho role v rozvoji obce

Pro definování strategického plánování, určení rolí v rozvoji obce, je důležité zejména:

- Vysvětlení pojmu strategického plánování v kontextu veřejného sektoru a správy měst a obcí.
- Vymezení strategického plánu obce jako dlouhodobého dokumentu, který určuje cíle, směřování a opatření pro rozvoj obce.
- Diskuse o významu strategického plánování při dosahování udržitelného rozvoje, zlepšování kvality života obyvatel a efektivní správy veřejných záležitostí.

⁴² MMR, *Metodika tvorby programu rozvoje obce*, Zpracoval GaREP, spol. s r. o. a e-Rozvoj.cz, s.r.o., Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí Projekt CZ.1.04/4.1.00/62.00008 [online] [citace 18.6.2023] dostupné http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/metodika_tvorby_pro.pdf

3.5.2 Principy strategického plánování

Mezi základní principy, které by měly být při strategickém plánování obce dodržovány, patří:

1. **Participace:** Zapojení obyvatelstva, zainteresovaných stran a stakeholderů do procesu plánování a rozhodování.
2. **Transparentnost:** Otevřenost a dostupnost informací o strategickém plánování, jeho postupech a rozhodnutích.
3. **Flexibilita:** Schopnost reagovat na změny a adaptovat strategický plán v průběhu času.
4. **Integrovaný přístup:** Zahrnutí různých sektorů a oblastí veřejného života (např. ekonomika, životní prostředí, infrastruktura) do strategického plánu.
5. **Dlouhodobý rozhled:** Zaměření na dlouhodobé cíle a vize obce, nejen na krátkodobé problémy a potřeby.

3.5.3 Proces strategického plánování obce

Proces strategického plánování obce zahrnuje následující body:

1. **Identifikace vize a strategických cílů obce**
 - Význam vytvoření vize a dlouhodobých cílů, které budou sloužit jako směrnice pro rozvoj obce.
 - Metody a postupy pro získání vize obce a zajištění širokého konsensu mezi obyvateli a zainteresovanými stranami.
2. **Analýza vnějšího a vnitřního prostředí obce**
 - Provedení analýzy vnějšího prostředí obce, která zahrnuje faktory jako demografie, ekonomika, sociální struktura, politické a právní aspekty.
 - Provedení analýzy vnitřního prostředí obce, která zahrnuje hodnocení silných a slabých stránek obce, dostupných zdrojů, infrastruktury a dalších interních faktorů.
3. **Formulace strategických opatření a plánů**
 - Vypracování strategických opatření a konkrétních plánů, které povedou k dosažení stanovených cílů a vize obce.
 - Identifikace priorit a stanovení časového rámce pro jejich realizaci.
 - Zohlednění potřeb a očekávání obyvatelstva, dlouhodobých trendů a dostupných zdrojů.

4. Implementace a monitorování strategického plánu
 - Proces implementace strategického plánu, který zahrnuje rozdělení úkolů, alokaci zdrojů a zapojení odpovědných aktérů.
 - Monitorování průběhu realizace strategického plánu a hodnocení dosažených výsledků vůči stanoveným cílům.
 - Pravidelné aktualizace strategického plánu a přizpůsobení opatření v závislosti na nových výzvách a změnách ve vnějším prostředí.

Implementace a monitorování strategického plánu představují klíčové fáze procesu strategického plánování obce. Tyto fáze zajišťují realizaci stanovených strategických opatření a monitorování dosažených výsledků ve vztahu k cílům a vizi obce. Efektivní implementace a pravidelné monitorování jsou nezbytné pro úspěch strategického plánu a dosažení dlouhodobého rozvoje obce.

3.5.4 Proces strategického plánování z pohledu odborné veřejnosti, zaměřený na regiony

Tato kapitola je zaměřena na strategické plánování z pohledu odborné veřejnosti, každý z autorů vnáší na plánování svůj úhel pohledu, shodují se však v důležitosti strategického plánování a v nutnosti zainteresování jak politických stran, tak i podniků a široké veřejnosti.

Martin, R. (2010). Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks. *Journal of Economic Geography*.

V článku "Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks" se autor Richard Martin zabývá problematikou regionální ekonomické odolnosti vůči recesím a ekonomickým šokům. Martin se zaměřuje na výzkum strategií a přístupů, které mohou regiony použít k posílení svých ekonomik a zlepšení jejich odolnosti.

Autor analyzuje koncept regionální ekonomické odolnosti a zkoumá, jak různé regiony reagují na ekonomické výkyvy. Zkoumá faktory, které mohou ovlivnit odolnost regionů vůči recesím, a také zkoumá, zda ekonomické šoky mohou mít trvalý negativní dopad na regionální ekonomiky (hysteresis efekt).

Martinovy výsledky naznačují, že strategické plánování a opatření zaměřená na diverzifikaci ekonomiky a podporu různých odvětví, mohou přispět k zvýšení regionální ekonomické odolnosti. Autor také zdůrazňuje důležitost spolupráce mezi regiony a politickými subjekty při přijímání strategických rozhodnutí a implementaci opatření na podporu regionálního rozvoje⁴³.

Alpkokin, P., & Şimşek, Ö. F. (2017). Regional development planning: a strategic approach. *International Journal of Development Issues*.

V článku "Regional development planning: a strategic approach" autoři Pinar Alpkokin a Özlem F. Şimşek se zaměřují na strategický přístup k regionálnímu plánování rozvoje. Článek přináší přehled o strategických metodách a postupech v regionálním plánování s důrazem na strategické aspekty.

Autoři analyzují procesy a fáze regionálního plánování a vysvětlují význam strategického myšlení při tvorbě a implementaci plánů rozvoje. Představují různé nástroje a metody strategického plánování, které mohou být využity při určování strategických cílů a priorit regionálního rozvoje.

Alpkokin a Şimşek zdůrazňují význam zapojení různých zúčastněných stran, jako jsou vládní instituce, podniky a občanská společnost, při tvorbě strategických plánů rozvoje regionů. Dále prezentují příklady strategických přístupů k regionálnímu plánování a vysvětlují jejich dopad na dosažení udržitelného a vyváženého rozvoje regionů⁴⁴.

Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J. (2017). *Local and regional development*. Routledge.

Kniha "Local and regional development" se zaměřuje na téma lokálního a regionálního rozvoje z perspektivy strategického plánování. Autoři, Andrew Pike, Andrés Rodríguez-Pose a John Tomaney, analyzují různé aspekty rozvoje na

⁴³ Martin, R. (2010). *Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks*. *Journal of Economic Geography* [online] [citace 18.6.2023] dostupné z <https://www.elgaronline.com/display/edcoll/9781785360855/9781785360855.00009.xml>

⁴⁴ Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J. (2017). *Local and regional development*. Routledge [online] [citace 18.6.2023] dostupné: <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/00343400701543355>

místní a regionální úrovni a zkoumají strategie a politiky, které mohou být použity k dosažení udržitelného a vyváženého rozvoje.

Kniha se zabývá koncepty, teoriemi a metodologiemi, které jsou relevantní pro studium lokálního a regionálního rozvoje. Autoři se zaměřují na vztahy mezi městy a venkovem, mezi středisky a okrajovými oblastmi a mezi různými regionálními aktéry. Zkoumají vliv politik, institucí a ekonomických faktorů na rozvoj a představují různé strategické přístupy a nástroje, které mohou být použity k podpoře rozvoje na místní a regionální úrovni.

Autoři také analyzují regionální rozvojové politiky a programy, včetně politiky soudržnosti Evropské unie, a diskutují o úspěších a výzvách, které s sebou tyto politiky přinášejí. Dále se věnují tématům, jako je sociální inkluze, inovace, infrastruktura, životní prostředí a udržitelný rozvoj.

Kniha "Local and regional development" poskytuje komplexní pohled na strategické plánování a rozvoj na místní a regionální úrovni. Je založena na bohatém teoretickém základu a poskytuje příklady a studie případů, které ilustrují různé aspekty lokálního a regionálního rozvoje⁴⁵.

Camagni, R. (2013). Regional innovation patterns and the EU regional policy reform: Toward smart innovation policies. Growth and Change.

V článku "Regional innovation patterns and the EU regional policy reform: Toward smart innovation policies" se autor Roberto Camagni zaměřuje na souvislost mezi regionálními inovačními vzorci a reformou regionální politiky Evropské unie. Článek se zaměřuje na strategické plánování v oblasti regionálního inovačního rozvoje.

Autor analyzuje různé inovační vzorce v regionech a jejich vztah k regionální politice a strategiím. Zaměřuje se na rozvoj strategií, které mohou podpořit inovační potenciál a konkurenceschopnost regionů. V rámci analýzy se také

⁴⁵ Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J. (2017). *Local and regional development*. Routledge. [online] [citace 18.6.2023] Dostupné: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=yKyuDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Local+and+regional+development.+Routledge.&ots=NWisd-Q2Zj&sig=fI-wdPUIX6Ll1oBLMen8QUUr6jA&redir_esc=y#v=onepage&q=Local%20and%20regional%20development.%20Routledge.&f=false

zabývá přístupy k regionálnímu inovačnímu plánování a představuje strategie pro "chytré" inovační politiky, které směřují k podpoře inovací a rozvoje regionů.

Camagni se ve svém článku dále zabývá významem spolupráce mezi regiony, podniky, výzkumnými institucemi a veřejnými orgány při formulaci a implementaci inovačních strategií. Poukazuje na důležitost koordinace a synergických efektů mezi těmito aktéry a zdůrazňuje potřebu adaptace regionální politiky a plánování na inovační dynamiku a specifika jednotlivých regionů⁴⁶.

Z pohledu odborné literatury, která se zaměřuje zejména na rozvoj regionu a jeho důležitost, je třeba zdůraznit, že strategický rozvojový plán jednotlivé obce v ČR je obtížně hodnotitelný. Obce představují sídelní struktury s omezeným vlivem na širší regionální vztahy. V tomto ohledu je vhodné poznamenat, že Obec Chorušice, jako součást mikroregionu Sdružení obcí Kokořínska, se společně s ostatními obcemi spolupodílí na zpracování strategického plánu rozvoje. Tento komunitní plán rozvoje mikroregionu se jeví jako lepší nástroj pro sdílení regionálních vazeb mezi jednotlivými malými obcemi a lépe reflektuje potřeby a rozvojové příležitosti daného regionu než samostatný plán jedné obce.

3.5.5 Proces strategického plánování obcí z pohledu odborné veřejnosti

Vědecké časopisy představují důležitý zdroj informací o strategickém plánování a rozvoji obcí. Tyto časopisy publikují odborné články, výzkumné studie a případové studie, které se zaměřují na různé aspekty tohoto tématu. Některé z vědeckých časopisů se specializují přímo na oblast veřejné správy, regionálního rozvoje a místního plánování.

"Journal of Rural Studies" je jedním z příkladů vědeckého časopisu, který se zaměřuje na rozvoj venkovských oblastí. V časopise jsou zveřejňovány články zkoumající strategické plánování venkovských komunit, přístupy k udržitelnému rozvoji a identifikaci příležitostí pro místní rozvoj⁴⁷.

⁴⁶ Camagni, R. (2013). *Regional innovation patterns and the EU regional policy reform: Toward smart innovation policies. Growth and Change* [online] [citace 18.6.2023] dostupné: <https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/grow.12012>

⁴⁷ Časopis Journal of Rural Studies [online] [citace 21.6.2023] dostupné: <https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-rural-studies/vol/78/suppl/C>

Dalším časopisem je "Local Government Studies", který se zaměřuje na studium místní správy a jejího vlivu na rozvoj obcí. V tomto časopise jsou zveřejňovány články a výzkumy zabývající se strategickým plánováním místních samospráv, procesem rozhodování a zapojením veřejnosti do plánovacích procesů⁴⁸.

"European Planning Studies" je časopis, který se zaměřuje na evropské plánování a rozvoj obcí v kontextu. V časopisu jsou zveřejňovány studie a analýzy týkající se strategického plánování obcí, územního plánování a regionálního rozvoje. Tyto články mohou poskytnout užitečné poznatky o různých přístupech k plánování a rozvoji obcí v různých evropských zemích⁴⁹.

V České republice se od roku 1995 vydává, prostřednictvím Profi Press, odborný časopis pro města a obce Moderní obec, Komunální technika, Odpady, Energie 21 – vše pro starosty, zastupitele a městské a obecní samosprávy.

Moderní obec je časopis, který se zaměřuje na témata související se správou a rozvojem obcí v České republice. Jeho hlavním cílem je informovat čtenáře o novinkách v oblasti veřejné správy, právních předpisech, financích, územním plánování, rozvoji infrastruktury, environmentálních otázkách a dalších souvisejících tématech. Časopis Moderní obec přináší různé články, rozhovory, studie a zprávy, které mají za úkol informovat a inspirativně ovlivňovat správu a rozvoj obcí. Časopis je primárně určen pro starosty, místostarosty, zastupitele, úředníky obcí a další odborníky v oblasti veřejné správy⁵⁰.

⁴⁸ Časopis Local Government Studies [online] [citace 21.6.2023] dostupné <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=flgs20>

⁴⁹ Časopis European Planning Studies [online] [citace 24.6.2023] dostupné <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=ceps20>

⁵⁰ Časopis Moderní obec] [citace 24.6.2023] dostupné na <https://moderniobec.cz/>

4.1 Strategické plánování

4.1.1 Národohospodářské plánování v obci Chorušice

Procesem socialistického národohospodářského plánování byla ovlivněna i obec Chorušice. Od 50. let minulého století až do roku 1991 byl rozpočet místního národního výboru (dále jen MNV) součástí státního rozpočtu a rozvoj obce odvislý od vyjednávání o poskytnutí financí okresním úřadem. Rozvoj či stagnace obce tak byla značně závislá na aktivitě rady MNV i předsedy samotného, od počátku 70. let vzniká v obci mateřská škola, z rozpočtu okresního úřadu jsou financovány akce, například demolice budovy zámku, výstavba dešťové kanalizace. Značnou měrou se na rozvoji obce v 70. až 80. letech minulého století podílela takzvaná "akce Z". Ačkoli písmeno Z znamenalo "zvelebení", často bylo vysvětlováno lidmi jako "zdarma". V obci tak vznikla investiční díla budovaná v rámci této aktivity o sobotách a nedělích nebo aktivními důchodci, za přispění zemědělského podniku vlastníčího potřebnou techniku. V „akci Z“ byly postaveny například prodejny potravin, panelové komunikace k novostavbám i první chodníky. V rámci neinvestičních "akcí Z," pod vedením MNV, byly realizovány opravy fasád nebo demolice starých objektů v užívání MNV i společenských organizací. V kronice obce Chorušice jsou zveřejněny informace k výstavbě prodejny v roce 1980, hodnota nákladů za materiál činila 350 000 Kčs, celková hodnota prodejny byla vyčíslena na 493 000 Kčs. Díky dobrovolnické práci tak MNV Chorušice v roce 1980 uspořila 143 000 Kčs. Ještě větší rozdíl mezi náklady materiálu a hodnotou díla je patrný u neinvestiční části "akce Z", kdy cena materiálu byla ve výši 35 000 Kč a výsledná cena neinvestiční akce činila 298 000 Kčs. Posledním rokem vázaným v rozvoji obce na prostředky státu byl rok 1990, ovšem již v tomto roce o využití těchto financí rozhodovalo nově volené zastupitelstvo obce, kdy schvaluje pořízení techniky (traktor a valník) pro údržbu a rozvoj obce⁵¹.

⁵¹ Kroniky obce Chorušice

4.1.2 Program rozvoje obce Ministerstva pro místní rozvoj

Program rozvoje obcí Ministerstva pro místní rozvoj je iniciativa, která má za cíl podpořit a posílit rozvoj městských a venkovských obcí v České republice. Program je zaměřen na podporu udržitelného rozvoje, zlepšení životních podmínek obyvatel a posílení socioekonomického potenciálu obcí.

Program nabízí různé formy podpory a finančních prostředků, které mohou být využity obcemi pro realizaci projektů a opatření v oblasti infrastruktury, sociálních služeb, životního prostředí, kultury, cestovního ruchu a dalších oblastí. Ministerstvo pro místní rozvoj spolupracuje s obcemi na tvorbě a implementaci projektů, poskytuje odbornou pomoc a poradenství a poskytuje finanční dotace.

Program rozvoje obcí je založen na participativním přístupu, který zahrnuje zapojení občanů a místních aktérů do procesu plánování a rozhodování. Cílem je podporovat aktivní občanskou spoluúčasť a vytvářet prostředí, ve kterém se obyvatelé mohou podílet na formování a rozvoji svého města nebo obce.

Hlavní principy programu zahrnují dlouhodobou udržitelnost, efektivní využití zdrojů, podporu inovací a kvality projektů, respektování místních potřeb a specifik, a také podporu regionálního a mezi komunitního partnerství.

Program rozvoje obcí Ministerstva pro místní rozvoj je důležitým nástrojem pro podporu a posílení místního rozvoje v České republice. Pomáhá obcím realizovat projekty a opatření, které přispívají ke zlepšení kvality života obyvatel, rozvoji infrastruktury a posílení socioekonomického potenciálu obcí⁵².

⁵² Ministerstvo pro místní rozvoj [online] [citace 10.9.2023] dostupné <https://mmr.cz/cs/ministerstvo>

Analytická část

4.2 Obec Chorušice

Zdroj: Obec Chorušice

4.2.1 Popis obce

Obec Chorušice je menší venkovská obec ve Středočeském kraji v České republice. První písemná zmínka o obci pochází z roku 1228, avšak první přímá písemná zpráva, papežská listina z 2. července 1233, potvrzuje majetek svatojiřského kláštera v mělnické provincii.

Obec Chorušice se nachází 20 km severovýchodně od Mělníka v periferním okraji Středočeského kraje. Spojení s Mělníkem je zajišťováno prostřednictvím silnic II. třídy 274 a 273 nebo alternativní silnice I. třídy č. 16. Nejbližší vjezd na dálnici D10, která vede směrem do Prahy nebo druhým směrem do Turnova, je vzdálený 20 km. Železniční trať prochází západním okrajem území, avšak v Chorušicích není železniční stanice. Veřejnou hromadnou dopravu do větších měst zajišťují autobusy a celkově je doba cestování těmito prostředky na dobré úrovni. Obec patří do dobrovolného svazku obcí Sdružení obcí Kokořinska a má hustotu osídlení přibližně 28-30 obyvatel na čtvereční kilometr, což je asi 1/4 až 1/5 průměru okresu Mělník.

Obec se skládá ze čtyř částí: Chorušice, Choroušky, Velký Újezd a Zahájí. Celková rozloha obce je 1778 hektarů a počet trvale žijících obyvatel všech čtyř částí má od roku 1998 dlouhodobě nepatrně vzrůstající trend, v současnosti dosahuje 545 obyvatel.

Průměrná nadmořská výška všech částí obce činí přibližně 310 metrů nad mořem. Území obce je rovinatou plošinou Jizerské tabule s přechodem do roklí a dolů s množstvím pískovcových skal, které připomínají blízkost Kokořinska. Půdní poměry v obci jsou charakterizovány úrodnými hlinitými hnědozeměmi, jejichž podíl tvoří 72% plochy a dalších 19% jsou lesní porosty. Celá obec byla od nepaměti výrazně zemědělsky orientována, neexistuje zde žádný průmysl ani jiný významnější zaměstnavatel mimo oblast zemědělství.

V obci dominuje zemědělská výroba. Největší zemědělský podnik, 1. zemědělská a.s. Chorušice, provozuje zemědělskou a živočišnou výrobu. Společnost hospodaří na přibližně 1500 hektarech půdy. Kromě toho existují v obci i další dvě rodinné farmy zaměřené výhradně na rostlinnou výrobu⁵³.

Obr.1. Poloha Obec Chorušice

Zdroj *Mapy.cz*

⁵³ Obec Chorušice [online] [citace 10.9.2023] dostupné <https://www.chorusice.cz/>

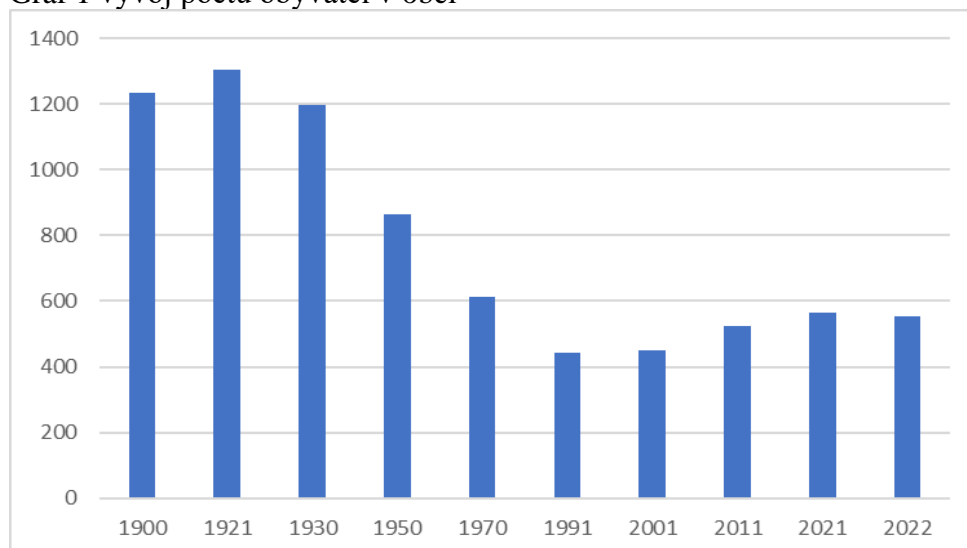
4.3 Demografie obce

Vývoj počtu obyvatel během historie obce je možno považovat i za jistou míru hodnocení ekonomické prosperity obce během staletí, a to v přímé návaznosti na význam zemědělství a jeho technologií v konkrétním čase.

Přehled počtu obyvatel

Rok	1900	1921	1930	1950	1970	1991	2001	2011	2021	2022
obyv.	1232	1304	1198	866	614	444	452	523	566	552

Graf 1 vývoj počtu obyvatel v obci

zdroj: podklady Obec Chorušice, vlastní zpracování

Místní části Chorušice a Velký Újezd trvale dominují v obytné sféře. Od roku 2001 byla umožněna výstavba rodinných domů v těchto oblastech prostřednictvím sloučení a rozparcelování půdy restituentů, nákupem restitučních nároků a směnou za konkrétní půdu ve vlastnictví obce. Tento rozvoj navázal na předchozí období obce, který skončil v roce 1991 spolu se zánikem zemědělských technologií, které přinášely dostatek pracovních míst. V roce 1991, kdy měla obec nejnižší počet trvale žijících obyvatel, tedy 23 v místní části Choroušky a 43 v místní části Zahájí, se počet obyvatel v roce 2023 téměř nezměnil - 23 v Chorouškách a 44 v Zahájí⁵⁴.

⁵⁴ Obec Chorušice [online] [citace 10.9.2023] dostupné <https://www.chorusice.cz/>

Z výše uvedeného je patrné, že do roku 1945 měla obec stabilní populační vývoj, což bylo spojeno se značným zemědělským charakterem obce a prosperitou zemědělské výroby.

Po roce 1945 dochází k odlivu obyvatelstva vlivem především vnějších faktorů:

- poválečné osidlování pohraničí zejména dělníky v zemědělství
- násilné vystěhování vlastníků půdy po roce 1948 a zabavení jejich majetku
- v 70tých letech silná redukce zaměstnanosti v zemědělství a odliv mladých obyvatel obce za prací i bydlením v nově se rozvíjejících městech Neratovice a Mělník
- po roce 1990 zásadní technologické změny v zemědělství, přičemž dominantní postavení si zachoval největší zemědělský podnik.

V porovnání se statistikami okresu Mělník i Středočeského kraje je téměř shodný podíl obyvatel obce ve věku 0-14 let 18 % občanů starších 65 a více let je 16 %. Průměrný věk obyvatel Obce Chorušice je 41,7 roku.

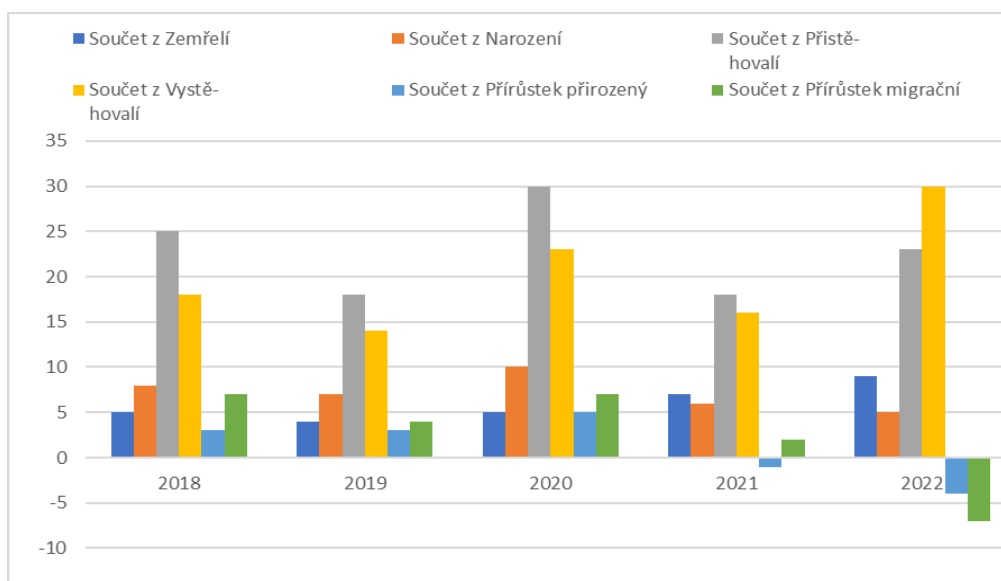
Tab.1 Přehled územních změn počty obyvatel, narození, úmrtí stěhování, v číslech

Rok	Stav 1.1.	Naroz.	Zemřelí	Přistěhovalí	Vystěhovalí	Přírůst. Přirozený	Přírůstek migrační	Přírůstek celkový	Stav 31.12.
2018	533	8	5	25	18	3	7	10	543
2019	543	7	4	18	14	3	4	7	550
2020	550	10	5	30	23	5	7	12	562
2021	562	6	7	18	16	-1	2	1	563
2022	563	5	9	23	30	-4	-7	-11	552

zdroj: podklady ČSÚ, vlastní zpracování⁵⁵

⁵⁵ Český statistický úřad [online] [citace 15.9.2023] dostupné <https://www.czso.cz/>

Graf 2 Územní změny 2018-2022

zdroj: podklady ČSÚ, vlastní zpracování

Trvalý úbytek ekonomicky aktivního obyvatelstva v obci se podařilo zastavit na přelomu tisíciletí z několika důvodů:

- Obec iniciovala a realizovala prodej 24 pozemků určených k zastavění RD.
- Nové RD byly vystavěny i na soukromých pozemcích.
- Pro obyvatele obce se stala dojíždka za prací dostupnější než v min. desetiletích.
- Největší zemědělský subjekt udržuje na vysoké úrovni živočišnou výrobu.
- Obec si udržuje dobrou dopravní obslužnost.
- Ve dvou větších částí Obce, v Chorušicích a Velkém Újezdě, se daří udržet základní občanskou vybavenost.
- Obec realizovala výstavbu bytových jednotek v nevyužitých objektech^{56,57}

4.3.1 Sociální situace

V Obci Chorušice žije, podle dostupných informací ČSÚ z roku 2021, při Sčítání lidu, domů a bytů, pouze několik osob s jinou národností, konkrétně 4 osoby slovenské národnosti, 1 osoba vietnamské a 3 osoby romské národnosti. Válečný konflikt na Ukrajině tuto skutečnost nezměnil.

Obec do současnosti nebyla nucena řešit problémy sociálně slabých skupin obyvatelstva, stejně tak nejsou v obci vyloučené lokality. Rizikovou skupinou

⁵⁶ Obec Chorušice, [online] [citace 20.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

⁵⁷ Český statistický ústav[online] [citace 20.9.2023] dostupné na <https://www.czso.cz/>

mohou být osaměle žijící senioři, kteří po úmrtí životního partnera, zůstávají sami v rodinném domě, který si v mládí postavili nebo zdědili. Stav domu tak odpovídá jeho stáří či rekonstrukci v aktivní době nynějších seniorů. Ze znalostí místních poměrů vyplývá, že osaměle žijících seniorů je ve všech částech obce 17 žen a 8 mužů, celkem 25 osob, pouze dva senioři žijí v bytových domech / bytech.

4.3.2 Vzdelanost obyvatel

Struktura populace podle nejvyššího dosaženého vzdělání u občanů starších 15 let byla analyzována v rámci Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2021. Je jedním z klíčových faktorů pro dosažení úspěšného sociálního a ekonomického rozvoje. Úroveň vzdělání poskytuje důležité informace o kvalitě lidských zdrojů v daném území. Podle statistických údajů je zřejmé, že v Chorušicích je vyšší podíl obyvatel se středoškolským vzděláním, a to 327 obyvatel, kteří mají ukončené střední vzdělání bez maturity, úplné všeobecné i střední odborné, což je typické pro venkovský charakter obce. Počet obyvatel s vysokoškolským vzděláním magisterského stupně žije v obci 27 osob. Oproti tomu jsou v obci pouze 2 osoby, které mají základní vzdělání. V porovnání s okolním územím má vzdělání obyvatelstva v obci Chorušice nižší průměrné hodnoty. Situace se stává problémovou zejména u těchto obyvatel, kteří dosáhli pouze základního vzdělání, a to zejména v souvislosti s pracovním trhem a jejich omezenou flexibilitou při změně na pracovním trhu.

4.3.3 Spolková činnost obce

Společenský program tvoří nedílnou součást života v obci. Samotná obec aktivně participuje na společenském dění a spolupracuje s místními subjekty. Informace o pořádaných akcích jsou dostupné na internetových stránkách obce a sociálních sítích. Venkovní akce bývají často pořádány na fotbalovém hřišti v Chorušicích a střelnici ve Velkém Újezdě. Uvnitř se konají události v hostinci Chorušice, Hostinci a Spolkovém domě Velký Újezd, které jsou majetkem obce. Pro další aktivity, například přednášky, klubová setkání, výtvarné dílny jsou k dispozici prostory obecních knihoven.

SK Mechanika Chorušice je jediným sdružením zaměřeným na sport. V současnosti žádné sportovní aktivity nevyvíjí.

V obci dlouhodobě působí zájmové organizace a spolky, jmenovitě ZO Český svaz chovatelů, Svaz včelařů, Myslivecký spolek Chorušice – Velký Újezd, Kravín pro telátka, Místní skupina Českého červeného kříže Velký Újezd a Sbory dobrovolných hasičů Velký Újezd a Chorušice.

Pravidelně se v obci konají na střelnici ve Velkém Újezdě střelecké soutěže a požární sporty. Obec je pořadatelem tradiční Chorušické pouti. Nedílnou součástí kulturního života obce jsou májové a posvícenské zábavy, pálení čarodějnic, dětské dny, mikulášské nadílky. Spolky se také podílejí na úklidu obce nebo vysazování ovocných stromků a zakládání lesních školek.

4.4 Hospodaření

Se sídlem Obec Chorušice je evidováno celkem 59 aktivních podnikatelských subjektů s právní formou fyzická osoba a osm aktivních subjektů s právní formou právnická osoba. Neznamená to však, že tyto osoby v obci podnikají. Níže uvedená tabulka poukazuje na oblasti působení podnikání. Nejvíce subjektů je ve stavebnictví, velkoobchodu- maloobchodu a zemědělství. Většina subjektů s právnickou formou fyzická osoba nemá zaměstnance, nebo je neuvádí⁵⁸.

⁵⁸ Český statistický ústav[online] [citace 20.9.2023] dostupné na <https://www.czso.cz/>

Tab.2 Přehled podnikatelských subjektů se sídlem na území Obce Chorušice

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	119	67
Zemědělství, lesnictví, rybářství	14	10
Průmysl celkem	7	4
Stavebnictví	19	13
Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	23	12
Doprava a skladování	5	2
Ubytování, stravování a pohostinství	10	5
Informační a komunikační činnosti	5	3
Peněžnictví a pojišťovnictví	1	.
Činnosti v oblasti nemovitostí	1	1
Profesní, vědecké a technické činnosti	6	3
Administrativní a podpůrné činnosti	1	.
Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	3	1
Vzdělávání	2	2
Zdravotní a sociální péče	.	.
Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	2	2
Ostatní činnosti	16	7

zdroj: podklady ČSÚ, vlastní zpracování⁵⁹

4.4.1 Charakteristika klíčových subjektů

Největším subjektem s právní formou právnická osoba s 50 - 99 pracovními místy je 1.zemědělská a.s. Chorušice akciová společnost, se kterou obec úzce spolupracuje.

1.zemědělská a.s. Chorušice akciová společnost se zabývá rostlinnou, živočišnou výrobou, která se zaměřuje na chov skotu, a doplňkovou výrobu tvoří výroba krmných směsí pro hospodářská zvířata. V posledních letech akciová společnost rozšířila své portfolio o výrobky z vlastního mléka. Jde především o jogurty, tvaroh, ochucené mléko a některé druhy sýrů⁶⁰.

⁵⁹ Český statistický ústav[online] [citace 20.9.2023] dostupné na <https://www.czso.cz/>

⁶⁰ 1.zemědělská a.s. Chorušice [online] [citace 22.9.2023] dostupné <https://www.1zas-chorusice.cz/>

4.4.2 Podpora podnikání

Obec propůjčuje za účelem udržení občanské vybavenosti ve dvou větších místních částech prodeju se smíšeným zbožím a objekty hostinců.

Při realizaci drobných zakázek a realizaci udržovacích prací se obec snaží podpořit místní malé podnikatele všech profesí.

4.4.3 Komerční služby

V obci svou činnost provozují podnikatelské subjekty, zejména drobní podnikatelé v oblasti obchodu, oprav a údržby motorových vozidel, pohostinství, ubytovacích služeb.

4.4.4 Chybějící komerční služby

Obec se nachází na periférii středočeského kraje, v řídké osídlené oblasti a s tím je spojena absence celé řady jinak běžně dostupných komerčních služeb, například možnost výběru při poskytování připojení k vysokorychlostnímu internetu, optických sítí, zajištění likvidace odpadních vod, služby lékáren, běžný sortiment větších obchodních řetězců.

4.4.5 Trh práce

Tab. 3 Stav obyvatel k 12/2022

Počet obyvatel/věk	Celkem	Muži	Ženy
0-14	100	55	45
15-64	353	193	160
65 a více	99	42	57
Celkem	552	290	262

zdroj: podklady ČSÚ, vlastní zpracování

Počet obyvatel v produktivním věku 15-64 let je v obci 66 %. Podíl nezaměstnaných byl k 31.8.2023 1,93 %. V evidenci úřadu práce bylo vedených sedm uchazečů o zaměstnání. V porovnání s rokem 2022 kdy byl podíl nezaměstnaných k 31.8. 2,20 % a ve stejném období 2021 se blížil podíl nezaměstnaných ke 3 % jde za poslední tři roky o nejnižší údaj.

Na základě údajů Sčítání lidí, domů a bytů v roce 2021 bylo vedeno v obci Chorušice 276 zaměstnaných osob, z toho 35 pracujících na adrese obvyklého pobytu, 21 osob na jiné adrese obvyklého pobytu, do zaměstnání v jiné obci

okresu cestovalo 85 obyvatel obce, 62 osob dojíždělo do jiného okresu za prací a 34 obyvatel obce cestovalo za prací do jiného kraje. Obce dojížděky převážně jsou Praha, Mělník, Mšeno, Mladá Boleslav. Zaměstnání vyjíždějících obyvatel je v odvětví automobilového průmyslu, obchodu, dopravy, zdravotní a sociální péče. Pro občany z okolních obcí Chorušice nabízejí pracovní pozice převážně v zemědělství.

Obec Chorušice úzce spolupracuje s Úřadem práce České republiky v Mělníce v podpoře zaměstnanosti s využitím veřejně prospěšných prací, kdy průběžně zaměstnává 2-3 uchazeče o zaměstnání⁶¹.

4.4.6 Cestovní ruch

Dominantou obce Chorušice je barokní kostel z 18. století Nanebevzetí Panny Marie s přilehlým hřbitovem. Dalšími zajímavými stavbami je budova bývalého děkanství, barokní kaplička na návsi, několik venkovských usedlostí, pomníky padlých. Ve Velkém Újezdě je soukromé muzeum hraček, je možné využít dia kavárnu i ubytovací kapacitu.

Ke kulturním památkám obce patří čtyři památné stromy. Patří k nim i Chorušická lipka, která je stará přibližně 300 let a podle dendrologa z roku 1940, může jít o strom, jehož stáří se odhaduje až na 500 let.

Z obce Chorušice vede nedávno vybudovaná naučná stezka Chorušická zákoutí, vybavena naučnými panely s 10 zastaveními s herními prvky a je dlouhá 4,1 km, prochází skalami a zavede návštěvníky k úkrytu partyzánů z 2. světové války. Stezka obsahuje i kratší trasu 1 km s 6 zastaveními.

Vzhledem k těsné blízkosti CHKO Kokořín jsou značené turistické trasy, jedna z nich vede kolem Řepínského potoka. V katastru obce není vybudována cyklostezka, vedou zde dvě cyklotrasy číslo 8000 a 8146⁶².

4.5. Infrastruktura

4.5.1 Technická infrastruktura

Základní technická vybavenost, dle dat ze sčítání lidu z roku 2021, u 168 domů je následující: 8 domů má zaveden plyn do domu z lokálního zásobníku, v obci není plynofikace. Vodovod v domě z veřejné sítě je u 158 domů, 1 dům čerpá vodu ze

⁶¹ Český statistický ústav[online] [citace 25.9.2023] dostupné na <https://www.czso.cz/>

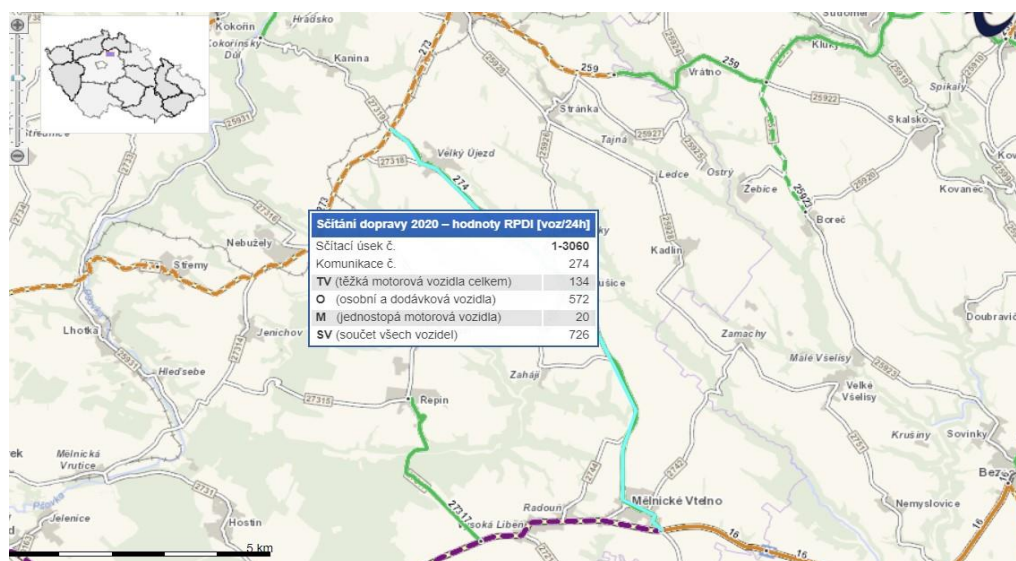
⁶² Obec Chorušice, [online] [citace 25.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

soukromého zdroje, dva domy využívají vodu z obou zdrojů. V obci není připojení na kanalizační síť, obec má vybudovaný systém dešťové kanalizace. Většina domů má vybudovanou žumpu, jímku, 25 domů využívá čističku odpadních vod. Většina domácností, 80 % používá k vytápění tuhá paliva – uhlí, koks, dřevo. Zbýlých 20 % domácností využívá tepelná čerpadla, elektřinu a plyn. Obec má dostatečné zásoby vody i pro další bytový rozvoj, stejně jako elektrickou energii. V obci je elektřina vedena vrchním vedením, u novostaveb je již vedena v zemi.

Obec je členem Dobrovolného svazku obcí s názvem EKOD, který je 100 % vlastníkem společnosti EKOD servis s.r.o. zajišťující svoz odpadů členských obcí. Ve Velkém Újezdě je vybudován sběrný dvůr, obec dále disponuje systémem na likvidaci bioodpadu a obecní kompostárnou. Ve všech čtyřech částech obce jsou k dispozici kontejnery na tříděný odpad⁶³.

4.5.2 Dopravní infrastruktura

Obr.2 Roční průměr denních intenzit v dopravě -průjezd obcí Chorušice

zdroj: podklady ŘSD, sčítání dopravy 2020, vlastní zpracování

Přes obec Chorušice prochází silnice II/274, která se na jihovýchodě, v Mělnickém Vtelně, napojuje na silnici I/16 vedoucí z Mělníka do Mladé Boleslavi, kde je možné pokračovat na dálnici D10. Dojezdová vzdálenost na

⁶³ Obec Chorušice, [online] [citace 25.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

dálnici D10 je do 50 minut. V severozápadní části se napojuje na silnici II/273 mezi Mělníkem a Mšenem. Obcí vedou tři silnice III. třídy číslo:

- III/2745 Chorušice – Zahájí
- III/25926 Chorušice – Choroušky
- III/27318 Velký Újezd - rozcestí silnice II/273

Stav vozovek ve správě kraje je z poloviny v neuspokojivém stavu, některé úseky jsou bez chodníků, dostatečná bezpečnost není zajištěna cyklistům, z důvodu šířky vozovky a rychlosti projíždějících vozů, včetně nákladních. Dopravní infrastruktura v obci je průběžně revitalizována, v současnosti je v uspokojivém stavu. Při rekonstrukci komunikace a úpravě prostranství před obecním úřadem vznikla nově parkovací místa pro osobní vozy.

4.5.3 Dopravní obslužnost

Dopravní obslužnost místní části Velký Újezd je na velmi dobré úrovni, díky autobusovému a železničnímu spojení.

V místních částech Chorušice, Choroušky, Zahájí je dopravní obslužnost na méně uspokojivé úrovni z důvodu absence přímých spojů do nejčastější cílové zastávky – Mělník⁶⁴.

4.6 Vybavenost

4.6.1 Nemovitý fond obce

Stavební aktivita v obci dosáhla v poledních desetiletí nejvyššího bodu v období mezi lety 2001 a 2010, kdy bylo postaveno celkem 26 domů. Od roku 2016 do současnosti přibylo dalších 9 novostaveb. Pro vznik nových domů jsou v obci pozemky, jejichž majitelem je soukromá osoba, pozemky nejsou v majetku obce. Nejvýznamnější lokality určené k obytné zástavbě podléhají, na základě schválené změny územně plánovací dokumentace obce, vzniku regulačního plánu.

V obci Chorušice se, podle dat ze Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021, nachází celkem 274 domů, převážně rodinných, s kapacitou 337 bytů, ve vlastnictví fyzických osob, a 10 bytovými domy. Z dat ČSÚ je dále možné vyčíst, že 168 domů s 222 byty je trvale obydleno. Vzhledem k lokalitě obce, CHKO

⁶⁴ Ředitelství silnic a dálnic [online] [citace 25.9.2023] dostupné <https://www.rsd.cz/>

Kokořínsko a blízkosti Prahy, jsou v obci domy a několik chat využívány osobami bez trvalého bydliště k rekreačním účelům.

Obec má ve svém majetku šest bytů, které se nacházejí ve Velkém Újezdě, v bývalé škole čtyři bytové jednotky, v Chorušicích jsou dvě bytové jednotky, jedna v budově mateřské školy a druhá v budově hostince.

4.6.2 Školství a vzdělávání

Obec Chorušice je zřizovatelem mateřské školy s kapacitou 32 dětí. S dětmi se pracuje ve dvou třídách rozdělených podle věku dítěte 2-4 roky a 4-6 let. Kapacita mateřské školky je plně obsazena nejen dětmi z obce, ale i z blízkého okolí. Dostupnost základní školy je v nedalekém Mšeně.

Ve dvou větších částech obce jsou knihovny, které úzce spolupracují s městskými knihovnami v Mladé Boleslavi a Mělníce⁶⁵.

4.6.3 Zdravotnictví

Dostupnost zdravotní péče je obyvatelům obce zajištěna ve Mšeně, kde se nachází zdravotní středisko s praktickými lékaři, dětským lékařem, stomatology a lékárnou. Dojezdová vzdálenost do nemocnice je cca 15 km do Mělníka a 30 km do Mladé Boleslavi. Zdravotnická záchranná služba má sídlo na Mělníku, dojezd je zpravidla do 15 minut od zavolání.

4.6.4 Sociální služby

Obec zřizuje Pečovatelskou službu Chorušice, která je registrovanou sociální službou v souladu se zákonem o sociálních službách č. 108/2006 Sb.. Služba je poskytována občanům obce z důvodu snížené soběstačnosti v pracovní dny a dle individuálních potřeb. V obci není poskytována pobytová sociální služba. Domov pro seniory je ve Mšeně vzdáleném cca 8 km a v Mělníku cca 18 km od Chorušic.

4.6.5 Kultura

Ve dvou větších částech obce jsou vnitřní prostory -sály v hostincích k dispozici pro pořádání pravidelných tanečních zábav. Obec je pořadatelem tradiční poutě

⁶⁵ Obec Chorušice, [online] [citace 25.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

s bohatým kulturním programem. Kulturní akce zajišťují místní spolky, například návštěvy divadel v Praze, v Mělníku nebo v Mladé Boleslavi.

Barokní kostel z 18. století Nanebevzetí Panny Marie v Chorušicích je využíván nejen k bohoslužbám, ale i ke koncertům a výstavám obrazů. Dalšími zajímavými stavbami je budova bývalého děkanství, barokní kaplička na návsi, několik venkovských usedlostí, pomníky padlých. Ve Velkém Újezdě je soukromé muzeum hraček s názvem Staré krásnosti

4.6.6 Sport a tělovýchova

Obec disponuje fotbalovým hřištěm bez zázemí, s antukovým kurtem a víceúčelovým hřištěm s asfaltobetonovým povrchem v Chorušicích. Ve Velkém Újezdě je v blízkosti dopravní komunikace víceúčelové hřiště s travnatým a asfaltobetonovým povrchem vybavené dřevěným přístřeším, dále je ve Velkém Újezdě sportovní střelnice vybavená vrhačkami sportovních terčů, kde jsou pořádány střelecké soutěže. V obci jsou tři dětská hřiště vybavená herními prvky. V obci není v současnosti žádná aktivní sportovní organizace⁶⁶.

4.7 Životní prostředí

4.7.1 Stav životního prostředí

Obec Chorušice je v nadmořské výšce 300 m n.m. Půda je převážně střední hnědozem. Průměrná roční teplota je 9°C. Roční srážkový úhrn je zhruba kolem 650 mm vody na metr². Přestože není v blízkosti obce vodní tok, došlo v minulých letech k bleskovým povodním v části obce Velký Újezd. Z tohoto důvodu byl vystavěn protipovodňový poldr na přítokové straně do obce.

Obec není zatížena nadměrným hlukem, nejsou zde proto vystaveny protihlukové stěny.

4.7.2 Ochrana životního prostředí

Obec je v blízkém sousedství chráněné krajinné oblasti Kokořínsko. Leží v Jizerské tabuli. Obec společně s 1. Zemědělskou a.s. Chorušice přispívají k ochraně životního prostředí. Obec se výrazně podílí na životním prostředí,

⁶⁶ Obec Chorušice, [online] [citace 25.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

veřejném prostranství a krajiny, důkazem je udělení ocenění „Zelená stuha“ za péči o zeleň a životní prostředí, v rámci soutěže Vesnice roku v letech 2004 a 2023. Z toho v roce 2023 i vítězství v národním kole takto oceněných obcí.

4.8 Správa obce

4.8.1 Obecní úřad a kompetence obce

Obce Chorušice je subjektem se základní působností. Zastupitelstvo obce tvoří 9 členů je hlavním samosprávným orgánem obce a rozhoduje na základě usnesení, přijímá obecně závazné vyhlášky. Povinně má obec ustaveny dva výbory, finanční a kontrolní. Komise v obci funguje stavební.

Obec zaměstnává 6 pracovníků, je také zřizovatelem mateřské školy s 10 pracovníky⁶⁷.

Důležité informace o dění v obci je možné získat prostřednictvím webových stránek, SMS zprávami, na úředních deskách.

4.8.2 Hospodaření a majetek obce

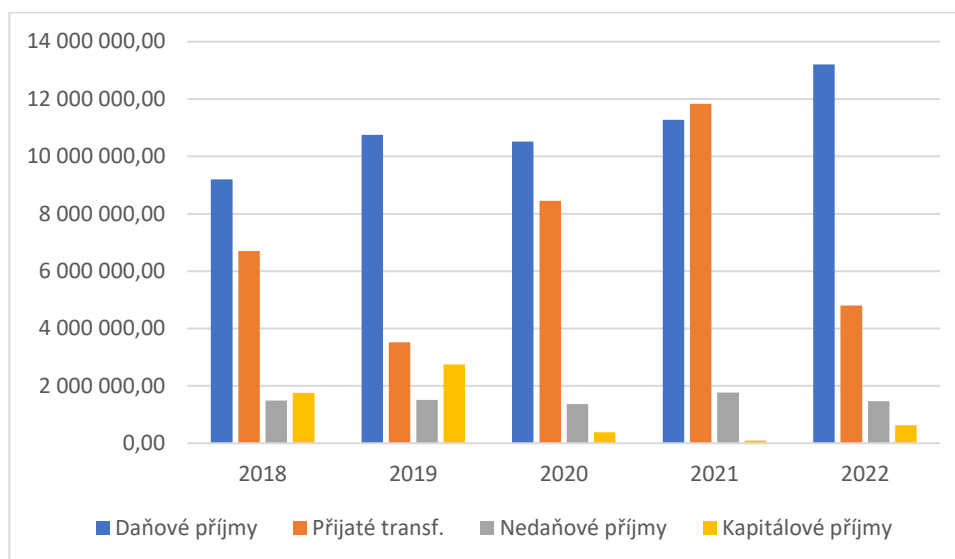
Obec má pro rok 2023 schválený rozpočet ve výši 14 029 000 Kč, daňové příjmy tvoří 91,61 % rozpočtu ve výši 12 853 000, zbytek, 8,38 % jsou nedaňové příjmy v částce 1 176 000 Kč. Ve sledovaném období let 2018-2022 obec hospodář s rozpočty, které jsou tvořeny z 90 % daňovými příjmy, které se navyšovaly, v rozmezí 8 000 000 Kč – 12 000 000 Kč. Rozpočet obce je schvalován zastupitelstvem a zrcadlí priority obce, podle toho je hospodaření obce v přebytku nebo ve ztrátě.

Schodkový rozpočet je zpravidla způsoben realizací investičních akcí s následným vrácením dotačních prostředků do rozpočtu obce, například Program rozvoje venkova ČR, Leader prostřednictvím Místní akční skupiny, nebo financováním priorit obce z vlastního rozpočtu - rekonstrukce spolkového domu⁶⁸.

⁶⁷ Obec Chorušice, [online] [citace 27.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

⁶⁸ Obec Chorušice, [online] [citace 28.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

Graf 3 Vývoj struktury příjmů

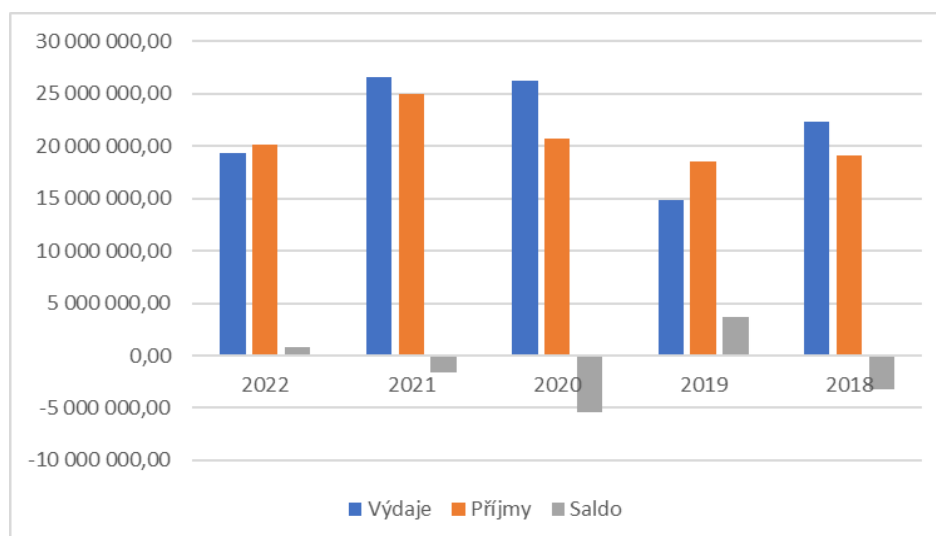
zdroj: podklady monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Tab. 4 Vývoj struktury příjmů v datech

Období	Daňové příjmy	Přijaté transf.	Nedaňové příjmy	Kapitálové příjmy
2018	9 198 048,78	6 704 312,50	1 486 689,09	1 760 000,00
2019	10 746 660,69	3 522 790,78	1 513 158,47	2 750 400,00
2020	10 522 077,34	8 452 253,56	1 363 541,26	386 000,00
2021	11 272 537,21	11 832 503,59	1 766 615,55	97 200,00
2022	13 211 912,84	4 808 481,90	1 466 066,30	632 000,00

zdroj: podklady monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování

Graf 4 Vývoj příjmů, výdajů a salda

zdroj: podklady monitor.statnipokladna.cz, vlastní zpracování⁶⁹

⁶⁹ Mon1tor [online] [citace 27.9.2023] dostupné <https://monitor.statnipokladna.cz/>

Obec vlastní 6 bytů, dále požární zbrojnice, obchod, obecní úřad s poštou, bývalé děkanství, hostinec, budovu bývalého hostince/spolkový dům, bývalý zemědělský brownfield postupně rekonstruovaný na zázemí obce a spolků, sběrný dvůr, budovu bývalé Kampeličky, mateřskou školku, objekty technické infrastruktury, kterými jsou bývalá vodárna včetně studní, vodojemy, návesní a požární nádrže, drobné sakrální památky. Ve vlastnictví obce jsou i sportovní plochy- hřiště, střelnice⁷⁰.

4.8.3 Bezpečnost v obci

V obci nebyla zaznamenána vážná trestní činnost, ojediněle se projeví mírné známky vandalismu. Chorušice nemá přestupkovou komisi, přestupky ve správním řízení, kterých je v průměru 3 až 4 za rok, jsou projednávány Obecním úřadem Mšeno.

4.8.4 Vnější vazby

Chorušice jsou členem Sdružení místních samospráv ČR, prioritou sdružení, na národní úrovni, je ochrana zájmů menších obcí.

V oblasti mikroregionální spolupráce je obec Chorušice členem DSO EKOD v působnosti odpadového hospodářství, dále Sdružení obcí Kokořínska, zajišťující dopravní obslužnost v regionu Kokořínska společností Kokořínský SOK s.r.o.

Obec je součástí Svazku měst a obcí a Místní akční skupiny LAG Podralsko z.s.⁷¹

4.9 Dotazníkové šetření

Obec iniciovala dotazníkové šetření, viz příloha č. 1, a tak se do procesu přípravy Programu rozvoje obce Chorušice na období 2023–2030 vedle představitelů samosprávy zapojila i širší veřejnost. Část výsledků, dotazníkového šetření, úzce souvisejících s diplomovou prací, byla prezentována v této kapitole. Dotazník umožnil lidem vyjádřit své názory na budoucí směřování obce a hodnotit rozvojové aktivity z předchozího období. V období červenec až září 2023

⁷⁰ Obec Chorušice, [online] [citace 27.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

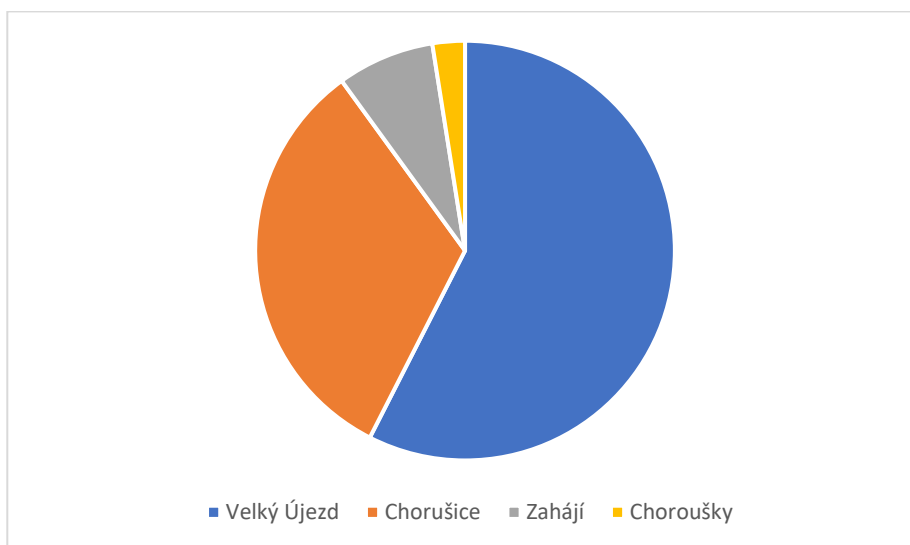
⁷¹ Obec Chorušice, [online] [citace 28.9.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

proběhlo sbírání názorů formou dotazníků. Z celkové populace obce se na dotazníkovém šetření aktivně podílelo 11,7 % obyvatel, což představuje 65 respondentů, kteří odpovídali na 20 otázek, u 5 otázek bylo třeba odpověď vypsát.

Mezi respondenty mírně převyšovaly ženy s podílem 51,6 %. Do dotazníkového šetření se převážně zapojili občané ve věku 65 let a více. Mírně nižší zastoupení měly věkové skupiny 35-44 let a téměř stejné zastoupení měly skupiny ve věku 45-54 a 55-64 let. Nejméně bylo občanů, kteří vyplnili dotazník, ve věkové kategorii do 24 let. Největší část respondentů tvořili lidé, kteří se do obce přistěhovali v posledních 5-20 letech, 37,5% respondentů jsou občané žijící v obci celý svůj život. Nejvíce respondentů pochází z místní části Velký Újezd.

Z hodnocení dotazníku dále vyplývá, že nejvíce 57,5 % respondentů bylo z Velkého Újezdu, 32,5 % z Chorušic, 7,5 % ze Zahájí a 2,5 % z Choroušek.

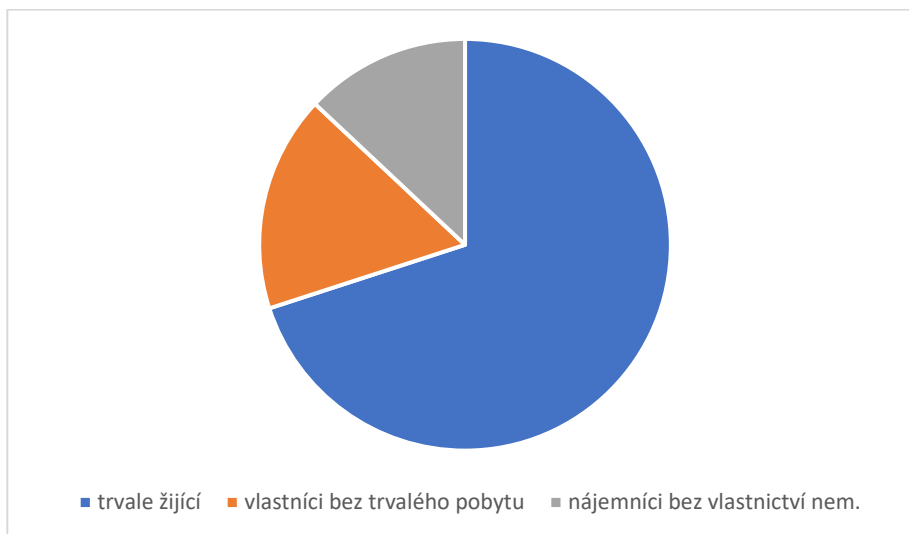
Graf 5 zastoupení částí obce v dotazníkovém šetření

70 % respondentů je s trvalým pobytem v obci, 17 % tvoří vlastníci nemovitostí bez trvalého pobytu v obci a 13 % jsou nájemníci nemovitostí ve vlastnictví jiné osoby.⁷²

⁷² Obec Chorušice, dotazníkové šetření dostupné na OÚ Chorušice

Graf 6 Respondenti podle trvalého pobytu

Spokojenost obyvatel s životem v obci vyjádřila většina respondentů, na dotaz jak se dotazovaným v obci žije, odpovědělo 25 respondentů velmi dobře, 32 dotázaným se žije v obci spíše dobře, odpověď ani dobře ani špatně, byla zaznamenaná 7x a 3 odpovědi byly negativní.

Za nejsilnější stránku obce považuje 56 respondentů klidný život. Velmi pozitivně, 33 respondenty, byla hodnocená kvalita životního prostředí, 27 respondentů ocenilo bezpečnost v obci a 25 dotazovaných hodnotilo pozitivně vzhled obce.

Dopravní komunikace vyhodnotilo jako slabou stránku 27 respondentů a 15 respondentů vidělo nedostatky v nedostatečné technické infrastruktuře, dalším negativem byl vyhodnocen kulturní život v obci, sportovní vyžití a nedostupnost některých služeb.

Rozvoj obce vnímá necelá polovina respondentů, 30 odpovídajících, v udržení tradic a identity venkova, pro 14 dotazovaných je prioritou v rozšiřování a zkvalitňování služeb, 7 respondentů pak považuje za důležité zkvalitnění dopravní obslužnosti.

Růst obce by měl být, podle 23 respondentů, drobný, formou zástavby uvnitř již zastavěné oblasti. 15 respondentů podporuje stabilizaci současného stavu a 14 nedovede situaci posoudit⁷³.

Finance z rozpočtu obce by měly být podle respondentů v následujících letech použity zejména na :

- Odpadové hospodářství
- Životní prostředí
- Veřejnou dopravu, obchod s potravinami
- Vodní hospodářství
- Celkový vzhled obce
- Technickou infrastrukturu
- Dostupnost zdravotní péče
- Bezpečnost v obci
- Dále pak na školství, dostupnost služeb, kulturní a společenský život, vytvoření pracovních míst, výstavbu rodinných domů a rozvoj cestovního ruchu

Na otázku zaměřenou na realizaci konkrétního projektu, respondenti nejvíce zmiňovali vybudování čističek odpadních vod a kanalizace, dále rozšíření technické infrastruktury, především vysokorychlostního internetového připojení a výstavbu chodníků, vybudování cyklostezek, rozšíření obchodu s potravinami, bohatší kulturní a společenský život, modernizace a doplnění sportovišť o herní a sportovní prvky, péče o zeleň, veřejné osvětlení a jiné.

44 respondentů hodnotilo v otázce hodnocení sousedských vztahů převážně velmi kladně.

51 respondentů je velmi spokojeno s komunikací s obecním úřadem, v doplňující otázce vyjádřili především spokojenost s informovaností a komunikací s úřadem. Návrhy se týkaly aktualizace nástěnek obecního úřadu, založení facebookového profilu.

⁷³ Obec Chorušice, dotazníkové šetření dostupné na OÚ Chorušice

Společenské a kulturní vyžití v obci 50 respondentů, tedy většina, kladně až velmi kladně. Na dotaz, které sportovní nebo kulturní akce v obci chybí, byly zaznamenány odpovědi týkající se absence bálů, zábav, koncertů vážné nebo dechové hudby, sportovní vyžití, hřiště pro seniory.

Kvalita nabízených služeb je pro 58 respondentů hodnocena kladně až velmi kladně, nejvíce, dle výsledků, v obci chybí dobrá dopravní obslužnost, služby kadeřníka, pedikúry, kulturní vyžití, sport.⁷⁴

5.1 Východiska pro navrhovanou část

5.1.1 Chorušice SWOT analýza obce

SWOT analýza obce Chorušice slouží k identifikaci silných stránek, slabých stránek, příležitostí a hrozeb, které ovlivňují rozvoj obce. Tato analýza může poskytnout cenné informace pro plánování a rozhodování ohledně priorit a opatření, která by měla být přijata pro udržitelný rozvoj obce Chorušice.

1. Silné stránky:

- Kvalita životního prostředí obce, ocenění Zelenou stuhou za péči o životní prostředí, příjemné prostředí v obci, blízkost CHKO Kokořínsko.
- Vysoká míra úspěšnosti v dotačních titulech.
- Stabilní charakter zemědělského podnikání v lokalitě.
- Existence spolků a aktivní občanská spoluúčasť, udržení aktivit spolkové činnosti.
- Zajištění podpory a pomoci v rámci sociálních služby prostřednictvím terénní pečovatelské služby.
- Obnova a údržba kulturního a historického dědictví obce.
- Možnost využití mateřské školy.
- Občanská vybavenost – pohostinství, prodejny, knihovny, pošta.
- Charakter Chorušic – čistě venkovská obec.
- Informovanost občanů o dění v obci prostřednictvím mobilní aplikace, webu.
- Vysoká míra bezpečnosti v obci.
- Velmi dobrá dostupnost do blízkých měst.

⁷⁴ Obec Chorušice, dotazníkové šetření dostupné na OÚ Chorušice

2. Slabé stránky:

- Nevyužití barokního dědictví z pohledu aktuálních potřeb obyvatel obce.
- 43 % rodinných domů neslouží k trvalému pobytu.
- Nedostatek pracovních příležitostí.
- Velké množství nevyužitých zemědělských staveb a objektů.
- Chátrající domy v obci zatížené exekucemi.
- Omezená infrastruktura, zejména v oblasti čištění odpadních vod a vysokorychlostního internetu.

3. Příležitosti:

- Vhodné využití historických budov a zemědělských brownfieldů.
- Hledání využití neobydlených objektů v osobním vlastnictví.
- Návaznost na blízkost atraktivních turistických cílů CHKO Kokořínska.
- Možnost využití dotací pro infrastrukturní projekty a sociální služby.
- Zájem o rozvoj cestovního ruchu a kulturního dědictví.
- Zvýšení spolupráce s regionálními a mezikomunitními partnery.
- Potenciál pro vytvoření nových pracovních míst a podnikání v oblasti služeb a turismu.

4. Hrozby:

- Odliv mladých obyvatel z obce a nedostatek pracovních příležitostí.
- Neřešení nutné infrastruktury na úrovni státu a kraje v pásmu ochrany vod, vodního zdroje.
- Zánik základní občanské vybavenosti z důvodu absence pracovních příležitostí a nutnosti dojíždění obyvatelstva za prací mimo obec.
- Ztížení přístupu obyvatel k mobilitě – zdražení automobilů, nedostatečné zajištění dopravy osob.
- Přerušování vazeb vesnické pospolitosti z důvodu obměny obyvatelstva.
- Zánik malých obcí a přenesení rozhodovacích pravomocí do větších center.
- Absence dostupnosti některých služeb například dostupnost lékařské péče.

6.1. Návrhová část

Návrhová část vychází z poznatků analytické části, je zřejmé, že obec z důvodu absence pracovních příležitostí plní většinou funkci obytnou, z přibližně 40 % funkci rekreační. Při porovnání s předchozími plány rozvoje obce je aktuálně možné sledovat velký tlak na zachování základní občanské vybavenosti, zejména obchodů s potravinami a hostince. Choroušky a Zahájí, dvě nejmenší místní části od 60. let minulého století nedisponují obchodem ani hostincem. Ve Velkém Újezdu je existence a udržení obchodu a hostince aktuálně ohrožena.

Zachování provozu mateřské školy je, po populačním boomeru obce, opět odvislá od nabízených služeb i pro okolní obce. Rozvoj a podpora obytné funkce závisí na zpracování regulačních plánů nových lokalit i zájmu investorů o využití zemědělských brownfieldů při setrvalé neřešené problematice likvidace odpadních vod v lokalitě.

6.1.1 Strategická vize

Obec Chorušice je klidným a bezpečným místem s rovnoměrně se rozvíjející obytnou funkcí, pod dohledem architektů jsou měněny bývalé zemědělské stavby na bydlení a drobné podnikání, obec podporuje pozitivní mezilidské vztahy a uspokojivý společenský život a nabízí příležitosti k účasti na místním společenském dění. V souladu s již realizovanými opatřeními obec dbá o rozvoj a zkvalitnění životního prostředí udržovaného dle plánu společných zařízení vydaných komplexních pozemkových úprav. Postupně dochází k realizaci jednotlivých cílů plánů společných zařízení například protierozní úpravy, realizace cest v krajině, tůň, mokřady a jiné.

Krajina, mimo jiné, poskytuje rekreační funkci i odkaz na zemědělské tradice a ovocnářství.

6.1.2 Strategické cíle

Pro obec Chorušice jsou prioritní následující cíle, které navazují na rozvojový plán obce v letech 2017-2023.

Financování strategických cílů je možné čerpat podle náročnosti z několika zdrojů. a to nejen z obecního rozpočtu, ale i z evropských nebo národních fondů.

Strategický cíl č. 1 – bytová výstavba, rekonstrukce historických budov

Zachování příznivého urbanistického členění obce a zejména oblasti s významnými architektonickými hodnotami v centru místní části Chorušice, zajištění kvalitativní podpory vzniku nových rozvojových ploch pro bydlení, spolupráce a hledání příležitostí k využití a obnově kulturního dědictví a nevyužitých zemědělských staveb, objektů ve vlastnictví obce k účelům bytové výstavby, udržení a zkvalitnění stávajícího bytového fondu obce.

Strategický cíl č. 2 – modernizace a výstavba infrastruktury

Zajištění sociálně únosné likvidace odpadních vod na území obce, vybudování místních a obslužných komunikací u nově vzniklých zastavitelných a rozvojových ploch, rekonstrukce pěších cest / chodníků, budování cyklotras, zajištění technického zázemí obce, modernizace a rozvoj ploch pro sportování a volnočasové aktivity.

Strategický cíl č. 3 – udržitelnost stávajících služeb

Podpora a udržení aktivit pečovatelské služby obce, zajištění provozu mateřské školy a podpora aktivit práce s dětmi, udržení a rozvoj základní občanské vybavenosti – obchody, hostince, spolkové domy, podpora dostupnosti zdravotní péče, zachování provozu pobočky České pošty a dalších subjektů zajišťujících služby občanům, zachování a zkvalitnění systému sběru odpadů a provozu sběrného dvoru.

Strategický cíl č. 4 – péče o životní prostředí

Realizace komplexních úprav veřejných prostranství v intravilánu obcí, rekonstrukce vodních nádrží, rybníků „nebesáků“, zadržení a využití vody v zastavěných částech i v krajině, realizace krajinných opatření dle schválené komplexní pozemkové úpravy, zajištění údržby stávajících a památných stromů, realizace protierozních opatření.

Strategický cíl č. 5 – bezpečné prostředí v obci

Rekonstrukce a údržba veřejného osvětlení, vybudování varovného systému prostřednictvím bezdrátového rozhlasu s dálkovým ovládáním, využití kamerových systémů při monitoringu problematických částí obce, zachování služeb právní poradny pro obyvatele.

6.1.3 Aktivity

Aktivity mají podobu katalogu již konkrétních projektů, které je třeba realizovat k naplnění strategických cílů (dále jen SC), vzhledem k finanční náročnosti většiny projektů není uvedena priorita, ale možnosti čerpání dotační podpory k jejich realizaci. Mají střednědobý charakter a jsou chápány jako úkoly.

Pro obec Chorušice jsou následující:

SC 1	tvorba regulačního plánu zastavitelných lokalit	
SC 1	rekonstrukce objektu čp. 1 Chorušice na byty	MMR, SFRB
SC 1	vestavba 1bytové jednotky v čp.118 Velký Újezd	MMR, Stč.Kraj
SC 1	osvětlení kostela- interiéru	MAS – PRV
SC 2	zajištění projekčních prací odvodu odpadních vod	Stč kraj, MZe
SC 2	rekonstrukce autobus. čekáren, nástupišť Vč chodníků a přechodů	SFDI
SC 2	rozšíření místní komunikace Kančí vrch	MMR
		Rozvoj regionů
SC 2	výstavba dětských hřišť, herní prvky	MAS
SC 3	vybudování zázemí peč služby	MAS,
		Modernizační fond
SC 3	pořízení vybavení spolkového domu čp.27 ve Velkém Újezdu	MAS – PRV
SC 3	pořízení sběrových nádob na separované složky a biologicky rozložitelný odpad	OPŽP
SC 4	revitalizace návsi Chorušice, Zahájí	IROP

SC 4	údržba památných a významných stromů	MŽP
SC 4	realizace biokoridoru „U lip“ Vel. Újezd	MŽP, AOPK
SC 4	nové polní aleje Velký Újezd – výsadby	OPŽP
SC 5	rekonstrukce veřejného osvětlení všech místních částí obce	Modernizační fond
SC 5	bezdrátový rozhlas	OPŽP

6.1.4. Podpora realizace programu

Tento rozvojový dokument slouží jako základ pro sestavování rozpočtů obce a zvýšení efektivity využití finančních prostředků externích zdrojů. Nabídka dotací je rozsáhlá a vyžaduje pečlivou koordinaci. Proto je nutné včas určit rozvojové priority, monitorovat dostupné dotační příležitosti v souladu s těmito prioritami a připravit jednotlivé projekty včas.

Program rozvoje obce Chorušice je dokumentem, který prochází schvalovacím procesem zastupitelstva obce. Za jeho naplňování je odpovědné zastupitelstvo obce. Program rozvoje obce je takzvaný „živý dokument“, který je v průběhu plánovacího období upravován podle potřeb a již provedených realizací, přibližně 1x ročně je aktualizován zastupitelstvem obce a případně doplněn o aktuálně potřebné projekty. Snahou malé obce je při maximalizaci realizací získání maximálního množství dotačních prostředků.

S dokumentem se neustále pracuje, vždy ke konci roku je třeba dokument přezkoumat, případně doplnit, změny podléhají schvalovacímu procesu zastupitelstvem. Financování je primárně ze zdrojů obce, na finančně náročné aktivity je možné čerpat prostředky z dotačních titulů prostřednictvím jednotlivých ministerstev a jejich operačních programů⁷⁵.

⁷⁵ MMR, *Metodika tvorby programu rozvoje obce*, Zpracoval GaREP, spol. s r. o. a e-Rozvoj.cz, s.r.o., Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí Projekt CZ.1.04/4.1.00/62.00008 [online] [citace 20.10.2023] dostupné http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/metodika_tvorby_pro.pdf

Výsledky, diskuse

7.1 Vlastní hodnocení

7.1.1 Historické hledisko tvorby programu rozvoje obce

S koncem centrálního plánování v roce 1990 a zánikem místních národních výborů financovaných ze státního rozpočtu bylo zřejmé, že obce a města budou potřebovat odborné dokumenty pro svůj rozvoj a zvelebení. Nicméně, po dobu přibližně 5-10 let neexistovala shoda ohledně nutnosti pořízení konkrétních rozvojových dokumentů, jako je územně plánovací dokumentace, která je typická pro obce všech velikostí. Obec Chorušice se tak stala jednou ze 6 oslovených obcí v okrese Mělník, která v roce 1994 začala s prvními snahami o koncepční plánování rozvoje. Byl zpracován Program sociálního a ekonomického rozvoje obce. Institutem regionálních a správních věd VŠE v Praze pod vedením RNDr. Josefa Postráneckého. Tento program sloužil jako podklad pro jednání státní správy ohledně možnosti nahrazení územně plánovací dokumentace pro malé obce. Program sociálního a ekonomického rozvoje obce zpracovaný prakticky podle dnešních nároků na rozvojové dokumenty obcí, využívala obec Chorušice 20 let, pouze byl měněn katalog projektů.

Program sociálního a ekonomického rozvoje obce, později s upraveným názvem – Místní program rozvoje venkova obce Chorušice, byl součástí žádostí o dotace z národních dotačních titulů Ministerstva pro místní rozvoj, takzvaných předvstupních fondů Evropské unie i dotací v rámci programovacích období Evropské unie.

Při zvážení pořízení nového plánu rozvoje obec Chorušice čekala na několik let avizované spuštění jednotného prostředí Ministerstva pro místní rozvoj pro správu rozvojových dokumentů obcí i samotného programu s avizovaným propojením s dalšími státními úřady.

Po absolvování školení pracovníků obce, k novému programu Ministerstva pro místní rozvoj, se obec Chorušice stala jednou z prvních, která program použila pro zpracování Plánu rozvoje obce na období 2017-2023⁷⁶.

⁷⁶ Obec Chorušice, čerpáno z rozhovoru se starostou obce, Program sociálního a ekonomického rozvoje obce, [online] [citace 20.10.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

7.1.1 Využitelnost metodiky tvorby programu rozvoje obce

Projekt Ministerstva pro místní rozvoj nazvaný "Obce PRO" a webová aplikace OBCEPRO umožňují obcím tvorbu Programu rozvoje obce, případně i vlastními silami.

Analytická část diplomové práce byla vytvořena pomocí Metodiky tvorby programu rozvoje obce.

Metodika tvorby programu rozvoje obce je soubor přesně definovaných postupů, nástrojů a doporučení, který slouží k usnadnění a systematickému řízení procesu tvorby programu rozvoje obce. Jedná se o metodologii, která poskytuje strukturu, pokyny a směrnice pro správné a efektivní zpracování tohoto plánovacího dokumentu.

Metodika tvorby programu rozvoje obce je srozumitelným návodem a pomocníkem obcím při tvorbě rozvojových plánů, je nápomocná v identifikaci klíčových překážek a následném stanovení způsobu řešení, plánování jednotlivých kroků a dosažení cílů. Při sestavování plánu rozvoje obce byly přínosem příklady a velmi podrobné popisy jednotlivých kroků.

Webová aplikace s názvem OBCEPRO je pro uživatele, z hlediska tvorby rozvojových plánů, snadnější. Při sestavování rozvojových plánů podle Metodiky je potřeba mít dostatek podkladů ve formě demografických, statistických dat a ekonomických ukazatelů. Získávání uvedených materiálů prostřednictvím Českého statistického úřadu bylo mnohdy časově náročnější. Na rozdíl od webové aplikace, která provází uživatele a pořizovatele programu rozvoje obce celým procesem. Poskytuje již zmíněná statistická data o konkrétní zpracovávané obci a nabízí šablony a vzory pro veřejná jednání, ustanovení pracovních skupin a zpracování jednotlivých kapitol programu rozvoje obce, které slouží jako podklad pro realizaci výstupu. Aplikace OBCEPRO obsahuje užitečné odkazy, metodiky a uživatelské příručky, včetně videonávodů ke zpracování programu rozvoje obce. Ze zkušeností obce Chorušice, která program rozvoje obce na období let 2017-2023 tvořila v aplikaci OBCEPRO, vychází, že samotné zpracování programu rozvoje obce pomocí aplikace OBCEPRO je možné po přihlášení do systému a provádění jednotlivých přednastavených kapitol, včetně harmonogramu, úvodní a analytické části, návrhové části a samotné publikace

program rozvoje obce. Aplikace také umožňuje provádět aktualizace programu rozvoje obce během jeho platnosti a závěrečné hodnocení⁷⁷.

Metodika tvorby programu rozvoje obce a webová aplikace OBCEPRO, vyvinutá Ministerstvem pro místní rozvoj a spolufinancovaná Evropskými fondy, Evropským sociálním fondem a Operačním programem Lidské zdroje a zaměstnanost, je příkladem efektivního využití investovaných finančních prostředků a poskytuje cenný nástroj pro plánování rozvoje obcí, měst, mikroregionů a místních akčních skupin.

Závěr

Cílem diplomové práce bylo zhodnotit využitelnost metodiky, vytvořené Ministerstvem pro místní rozvoj, pro plánování rozvoje obce, konkrétní obcí byly Chorušice.

Teoretická část diplomové byla zaměřena na objasnění základních pojmů, které souvisí s daným tématem. Ústředním tématem byl proces strategického plánování, jeho využití. Dále poskytla informace o obci, samosprávě, regionálním rozvoji, financování.

Praktická část se zabývala využitím metodických doporučení Ministerstva pro místní rozvoj při tvorbě strategického plánu rozvoje obce Chorušice. Podle Metodiky tvorby programu rozvoje obce byl vypracován plán rozvoje obce Chorušice. Data byla převážně čerpána z webových stránek obce Chorušice, z dat Českého statistického úřadu. Pro analytickou část byly Obcí Chorušice poskytnuty výsledky dotazníkového šetření iniciované obcí. Obec Chorušice má vypracovaný strategický plán na období 2017-2023, v současnosti se připravuje na tvorbu strategického plánu rozvoje na období 2024-2030. Na základě SWOT analýzy bylo pro Chorušice vytyčeno pět strategických cílů s úkoly pro jejich řešení.

⁷⁷ Obec Chorušice, čerpáno z rozhovoru se starostou obce

Hodnocení praktické části ukázalo, že Metodika tvorby programu rozvoje obce vydaná Ministerstvem pro místní rozvoj, umožňuje efektivně vytvořit program rozvoje. Metodika tvorby programu rozvoje obce poskytuje strukturu a nástroje pro zpracování plánovacího dokumentu. Analytická část diplomové práce byla provedena pomocí této metodiky, která přinesla srozumitelný návod, pomoc a vzorové modely situací včetně stanovení řešení.

Pokud se rozvojový plán obce připravuje podle metodické příručky, je třeba počítat s větší časovou dotací, kdy je nutné vyhledávat demografická, statistická a ekonomická data. Oproti tomu webová aplikace OBCEPRO usnadňuje proces tvorby rozvojových plánů, neboť poskytuje uživatelům přístup k demografickým, statistickým a ekonomickým datům dané obce. Aplikace také provází uživatele celým procesem tvorby programu rozvoje obce, nabízí šablony a vzory a umožňuje průběžné aktualizace a závěrečné hodnocení. Její uživatelsky přívětivé rozhraní a výukové materiály v podobě videonávodů přispívají k efektivnímu vytváření programů rozvoje obcí.

V analytické části diplomové práce, i na základě znalostí místních poměrů, tak vznikl podle metodické příručky strategický plán rozvoje obce Chorušice, který bude obci nabídnutý jako jeden z možných podkladů při zpracování rozvojového plánu obce na roky 2024-2030.

Příloha č. 1

Dotazník k Programu rozvoje obce Chorušice

Vážení spoluobčané,

obracíme se na vás s prosbou o vyplnění následujícího dotazníku, jehož výsledky budou použity pro vytvoření programu rozvoje obce na období let 2023–2030, jakožto zdrojového dokumentu pro směřování a rozvoj naší obce v tomto období. Dotazník můžete vyplnit elektronicky, nebo jej odevzdat na obecním úřadě nejpozději do pondělí 28. srpna 2023.

Za vyplnění děkujeme.

BUDOUCÍ ROZVOJ POHLEDEM OBČANŮ

1 Jak se Vám v obci žije?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Velmi dobře Spíše dobře Ani dobře ani špatně Spíše špatně Velmi špatně

2 Co se Vám na obci nejvíce líbí?

Nápověda k otázce: *Vyberte max. 5 odpovědí.*

☐ Vzhled obce	☐ Příroda a kvalita životního prostředí	☐ Poklidný život	☐ Kvalita technické infrastruktury
☐ Kulturní a společenský život	☐ Sportovní vyžití v obci	☐ Dopravní dostupnost větších měst	☐ Dostupnost pracovních příležitostí v obci
☐ Možnost podnikání	☐ Dostupné a příjemné bydlení	☐ Bezpečnost v obci	☐ Občanská vybavenost v obci – základní a mateřská škola, dům s pečovatelskou službou apod.

3 Co se Vám na obci naopak nejvíce nelíbí?

Nápověda k otázce: *Vyberte max. 5 odpovědí.*

☐ Vzhled obce	☐ Stav dopravních komunikací	☐ Kulturní život	☐ Sousedské vztahy v obci
☐ Sportovní vyžití v obci	☐ Dostupnost pracovních příležitostí	☐ Chybějící technická infrastruktura	☐ Špatné podmínky pro podnikání
☐ Nedostupnost základních občanských služeb	☐ Nepořádek a nedostatečný úklid ulic		
☐ Jiná... ____			

1 Co pro Vás především znamená rozvoj obce?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Růst počtu obyvatel
- Růst počtu obytných domů
- Udržení tradic či identity venkova
- Rozšiřování a zkvalitňování služeb
- Kvalitní dopravní obslužnost
- Pestrý společenský život
- Rozvoj turistického ruchu
- Využívání moderních technologií (např. fotovoltaické panely, digitalizace agendy veřejné správy aj.)
- Jiná...

2 Jak by se měla obec podle Vás v následujících letech rozrůstat?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Podporuji volný nárůst počtu obyvatel formou maximální možné zástavby.
- Podporuji drobný nárůst počtu obyvatel formou zástavby uvnitř již zastavěné oblasti.
- Podporuji drobný nárůst počtu obyvatel zejména formou obecních investic do nové bytové výstavby.
- Podporuji stabilizaci současného počtu obyvatel.
- Nedovedu posoudit.

3 Jaké jsou podle Vás hlavní rozvojové priority, kam by měly v budoucích letech proudit finance z obecního rozpočtu?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď v každém řádku*

	Rozhodně ano	Spiše ano	Spiše ne	Rozhodně ne
Technická infrastruktura	☐	☐	☐	☐
Dostupnost zdravotní péče	☐	☐	☐	☐
Celkový vzhled obce	☐	☐	☐	☐
Kulturní a společenský život	☐	☐	☐	☐
Pracovní příležitosti v obci	☐	☐	☐	☐
Bezpečnost v obci	☐	☐	☐	☐
Rozvoj cestovního ruchu	☐	☐	☐	☐
Školství	☐	☐	☐	☐
Životní prostředí	☐	☐	☐	☐

Odpadové hospodářství	☐	☐	☐	☐
Vodní hospodářství	☐	☐	☐	☐
Dostupnost služeb	☐	☐	☐	☐
Možnosti pro výstavbu rodinných domů	☐	☐	☐	☐
Věřejná doprava	☐	☐	☐	☐
Obchod s potravinami	☐	☐	☐	☐

1 Jaký konkrétní projekt by se v obci měl podle Vás realizovat?

2 Jak celkově hodnotíte sousedské vztahy v obci?

Nápověda k otázce: Čím větší spokojenost, tím více hvězdiček.

☆☆☆☆☆ / 5

3 Jak hodnotíte komunikaci OÚ s občany?

Nápověda k otázce: Čím větší spokojenost, tím více hvězdiček.

☆☆☆☆☆ / 5

4 Pokud nejste s komunikací OÚ spokojeni, co by se podle Vás mělo zlepšit?

1 Jak hodnotíte společenské a kulturní vyžití?

Nápověda k otázce: Čím větší spokojenost, tím více hvězdiček.

☆☆☆☆☆ / 5

2 Které sportovní či společenské akce Vám v obci schází?

3 Jak hodnotíte kvalitu nabízených služeb?

Nápověda k otázce: Čím větší spokojenost, tím více hvězdiček.

☆☆☆☆☆ / 5

4 Jaké služby Vám přímo v obci nejvíce chybí?

OSOBNÍ INFORMACE RESPONDENTŮ

5 Jaké je Vaše pohlaví?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

Žena Muž

6 Kolik je Vám let?

Nápověda k otázce: Vyberte jednu odpověď

do 24 let od 25 do 34 let od 35 do 44 let od 45 do 54 let od 55 do 64 let 65 nebo více let

1 Jak dlouho žijete v obci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Méně než 5 let 5–20 let 20–50 let Od narození Nežiji v obci

2 Jaká je forma Vašeho pobytu v obci?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Přihlášen k trvalému pobytu v obci Vlastník nemovitosti bez trvalého pobytu Nájemník / uživatel nemovitosti ve vlastnictví třetí osoby Nežiji v obci

3 V jaké místní části obce žijete?

Nápověda k otázce: *Vyberte jednu odpověď*

- Chorušice Choroušky Velký Újezd Zahájí Nežiji v obci

4 Pokud chcete, uveďte další informace o své osobě - např. jméno, příjmení, kontakt pro potenciální budoucí zapojení do činnosti obce aj.

Seznam použitých zdrojů

1. BALÍK, Stanislav. Komunální politika: obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009. Politologie (Grada). ISBN isbn:978-80-247-2908-4.
2. BLAŽEK, Jiří a David UHLÍŘ. Teorie regionálního rozvoje: nástin, kritika, implikace. Vydání třetí, přepracované a doplněné. Praha: Univerzita Karlova, nakladatelství Karolinum, 2020. ISBN 978-80-246-4566-7.
3. ŠILHÁNKOVÁ, Vladimíra. Jak sledovat indikátory udržitelného rozvoje na místní úrovni?: [návod pro zpracování případových studií]. Hradec Králové: Civitas per populi, 2010. ISBN 978-80-904671-3-2.
4. SVAZ MĚST A OBCÍ, Příručka pro člena zastupitelstva obce po volbách 2018
5. STEJSKAL, J. Regionální politika a její nástroje. Praha: Vydavatelství Portál 2009
6. KOLEKTIV AUTORŮ, GROSPÍČ, J., Úvod do regionálních věd a veřejné správy, Jesenice u Prahy: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk s.r.o. 2008 ISBN 9788073800864
7. LACINA, K. Regionální rozvoj a veřejná správa, Vysoká škola finanční a právní, o.p.s. 2007 ISBN: 978-80-86754-74-1
8. GROSPÍČ, J. kolektiv autorů, Úvod do regionálních věd a veřejné správy, Jesenice u Prahy: Vydavatelství a nakladatelství A. Čeněk s.r.o. 2008 ISBN 9788073800864
9. OBEC CHORUŠICE, Kronika Obce Chorušice

Internetové zdroje

1. Sociologická encyklopedie, [online] [citace 10.9.2023]
<https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Obec>
2. Historie územní samosprávy, [online] [citace 7.10.2022] dostupné
<https://www.epravo.cz/top/clanky/historie-uzemni-samospravy-15359.html>
3. Nález ÚS ČR sp. zn. IV. ÚS 576/2000 ze dne 12. 4. 2001, [online] [citace 25.10.2022] dostupné https://www.epravo.cz/top/clanky/postaveni-starosty-obce-109688.html#_ftnref2
4. Ministerstvo pro místní rozvoj, Rozvojové možnosti obcí [online] [citace 25.10.2022] https://mmr.gov.cz/getmedia/5a2e3c9c-0a0e-4737-a66e-a67424bc24c6/Brozura-Rozvojove-moznosti-obci-MMR_Brozura.pdf
5. Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021. Program rozvoje obce [online] . Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj, 2021, [cit. 2022-05-24]. Dostupné z: <https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj/regionalni-politika/koncepce-a-strategie/rozvoj-obci>
6. Ministerstvo pro místní rozvoj, MMR, Metodika tvorby programu rozvoje obce, Zpracoval GaREP, spol. s r. o. a e-Rozvoj.cz, s.r.o., Elektronická metodická podpora tvorby rozvojových dokumentů obcí Projekt CZ.1.04/4.1.00/62.00008 ,[online]http://www.mmr.cz/getmedia/45c58e5b-da4c-4210-a8da-6b29cb749989/metodika_tvorby_pro.pdf
7. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ, [online] [citace 25.11.2022] dostupné na <https://mmr.cz/cs/microsites/uzemni-dimenze/regionalni-rozvoj/strategie-regionalniho-rozvoje-cr-2021/kde-pomahame/strukturalne-postizene-kraje>
8. DOTACE EU,[online] [citace 18.5.2023] <https://www.dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr>
9. PŘEHLED PROGRAMŮ ,[online] [citace 18.5.2023] <https://dotaceeu.cz/cs/evropske-fondy-v-cr/kohezni-politika-po-roce-2020/programy>
10. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ,[online] MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online] [citace 18.5.2023] dostupné na <https://mmr.cz/cs/ministerstvo/regionalni-rozvoj>

11. MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ [online] [citace 8.6.2023] dostupné na <https://mmr.cz/cs/narodni-dotace/podpora-uzemniho-planovani-a-architektonickych-u-uzemni-plany-pro-obce>
12. Martin, R. (2010). Regional economic resilience, hysteresis and recessionary shocks. *Journal of Economic Geography* ,[online] [citace 18.6.2023] dostupné: <https://www.elgaronline.com/display/edcoll/9781785360855/9781785360855.00009.xml>
13. Pike, A., Rodríguez-Pose, A., & Tomaney, J. (2017). Local and regional development. Routledge. [online] [citace 18.6.2023] dostupné: https://books.google.cz/books?hl=cs&lr=&id=yKyuDAAAQBAJ&oi=fnd&pg=PP1&dq=Local+and+regional+development.+Routledge.&ots=NWisd-Q2Zj&sig=fIwdPUIX6L1oBLMen8QUUr6jA&redir_esc=y#v=onepage&q=Local%20and%20regional%20development.%20Routledge.&f=false
14. Camagni, R. (2013). Regional innovation patterns and the EU regional policy reform: Toward smart innovation policies. *Growth and Change* [online] [citace 18.6.2023] dostupné: [: https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/grow.12012](https://onlinelibrary.wiley.com/doi/full/10.1111/grow.12012)
15. Časopis *Journal of Rural Studies* [online] [citace 21.6.2023] dostupné: [: https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-rural-studies/vol/78/suppl/C](https://www.sciencedirect.com/journal/journal-of-rural-studies/vol/78/suppl/C)
16. Časopis *Local Government Studies* [online] [citace 21.6.2023] dostupné: <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=flgs20>
17. Časopis *European Planning Studies* [online] [citace 24.6.2023] dostupné: <https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=ceps20>
18. Časopis *Moderní obec* [online] [citace 24.6.2023] dostupné: <https://moderniobec.cz/>
19. Obec Chorušice, [online] [citace 20.9.2023] dostupné: <https://www.chorusice.cz/>
20. Český statistický ústav [online] [citace 20.9.2023] dostupné: <https://www.czso.cz/>
21. 1.zemědělská a.s. Chorušice [online] [citace 22.9.2023] dostupné: <https://www.1zas-chorusice.cz/>
22. Ředitelství silnic a dálnic [online] [citace 25.9.2023] dostupné: <https://www.rsd.cz/>

23. Monitor [online] [citace 27.9.2023] dostupné:
<https://monitor.statnipokladna.cz/>
24. Program sociálního a ekonomického rozvoje obce, Obec Chorusice [online]
[citace 20.10.2023] dostupné : <https://www.chorusice.cz/>

Zákony

1. Zákon č.128/2000 Sb. O obcích, [online] [citace 7.9.2022] dostupné
<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>
2. Ústava České republiky 1/1993, dostupné [online] [citace 7.9.2022]
https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/ustavni_soud_www/Pravni_uprava/ustava.pdf
3. Zákon o podpoře regionálního rozvoje č. 248/2000 Sb., [online] [citace 28.10.2022] dostupné <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-248>

Seznam použitých zkratk

MMR - Ministerstvo pro místní rozvoj ČR

Stč kraj - Středočeský kraj

MAS PRV - Místní akční skupina prostřednictvím Programu rozvoje venkova , osa IV
Leader

MZe - Ministerstvo zemědělství ČR

SFDI - Státní fond dopravní infrastruktury

Modernizační fond - dotace Ministerstva průmyslu a obchodu

OPŽP - Operační program životní prostředí v gesci Státního fondu životního
prostředí

IROP - Integrovaný regionální operační program

MŽP - Ministerstvo životního prostředí ČR

AOPK - Agentura ochrany přírody a krajiny ČR

Seznam obrázků

Obr.1. Poloha Obec Chorušice.....	42
Obr.2 Roční průměr denních intenzit v dopravě -průjezd obcí Chorušice.....	51

Seznam tabulek

Odkazovaný seznam tabulek

Tab.1 Přehled územních změn počty obyvatel, narození, úmrtí stěhování, v číslech.....	44
Tab.2 Přehled podnikatelských subjektů se sídlem na území Obce Chorušice.....	48
Tab. 3 Stav obyvatel k 12/2022.....	49
Tab. 4 Vývoj struktury příjmů v datech.....	56

Seznam grafů

Odkazovaný seznam grafů

Graf 1 vývoj počtu obyvatel v obci	43
Graf 2 Územní změny 2018-2022.....	45
Graf 3 Vývoj struktury příjmů	56
Graf 4 Vývoj příjmů, výdajů a salda	56
Graf 5 Zastoupení částí obce v dotazníkovém šetření.....	58
Graf 6 Respondenti podle trvalého pobytu	59

Přílohy

Dotazník	71
----------------	----